

ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ

Λευκωσία – Κύπρος
Ιούνιος, 2003

**ΕΚΘΕΣΗ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ
ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ**

**Αναθεωρημένη Έκδοση (Ελληνική Μετάφραση)
Λευκωσία – Κύπρος
Ιούνιος, 2003**

ISBN 9963 – 30 – 002 -2

Εξώφυλλο

*Ζωγραφιά Κατερίνας Πατσαλίδου, μαθήτριας Γ' τάξης δημοτικού σχολείου,
2ο βραβείο σε παγκύπριο διαγωνισμό του 2000.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

| | |
|--|-------|
| I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ | 1-2 |
| II. ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ | 3-38 |
| III. ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΤΗΣ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ, ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΞΕΝΟΦΟΒΙΑΣ | 25-38 |
| (α) Θεραπείες | 25-28 |
| (β) Σώματα / Οργανισμοί | 28-38 |
| (i) Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας | 28-29 |
| (ii) Επίτροπος Νομοθεσίας | 29 |
| (iii) Επίτροπος Διοίκησης | 29-30 |
| (iv) Εθνικός Οργανισμός Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων | 30-31 |
| (v) Προεδρικός Επίτροπος | 31 |
| (vi) Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα της Γυναίκας | 32-33 |
| (vii) Βουλή των Αντιπροσώπων | 33 |
| (viii) Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί | 33 |
| (ix) Αρχή Προσφύγων | 34-36 |
| (x) Επίτροπος Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων | 37 |
| (xi) Συμβουλευτική Επιτροπή Βίας στην Οικογένεια | 38 |

IV. ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ 39-59

ΤΟΜΕΙΣ

| | |
|-----------------------------|-------|
| (α) Εκπαίδευση | 39-47 |
| (β) Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης | 47-48 |
| (γ) Απασχόληση | 48-50 |
| (δ) Πρόνοια | 50 |
| (ε) Μετανάστευση | 51-52 |
| (στ) Υγεία | 52-54 |
| (ζ) Νεολαία | 54 |
| (η) Αστυνομία | 54-58 |
| (θ) Δικαστική Εξουσία | 58-59 |

V. ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ 61-66

| | |
|---|-------|
| (α) Προτεραιότητες | 61-65 |
| (β) Παρακολούθηση και εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης | 66 |

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στον αγώνα κατά του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της μη ανεκτικότητας. Η Κυβέρνηση δεσμεύεται να ενισχύσει τις προσπάθειές της σ' ό,τι αφορά τη λήψη των αναγκαίων μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης του ρατσισμού σε εθνικό επίπεδο. Επίσης δεσμεύεται να συνεχίσει την υποστήριξη και συμβολή της στις προσπάθειες και δραστηριότητες της διεθνούς και ευρωπαϊκής κοινότητας στον τομέα αυτό. Υπό το φως των συμπερασμάτων της Ευρωπαϊκής και της Παγκόσμιας Διάσκεψης κατά του Ρατσισμού, το Υπουργικό Συμβούλιο υιοθέτησε την παρούσα Έκθεση και διόρισε Υπουργική Επιτροπή για την παρακολούθηση, υιοθέτηση και εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.

Η Έκθεση υποδιαιρείται σε τέσσερα Κεφάλαια: Κεφάλαιο I – Νομοθεσία, Κεφάλαιο II – Μέτρα για Καταπολέμηση των Διακρίσεων, Κεφάλαιο III – Πληροφόρηση σε Συγκεκριμένους Τομείς και Κεφάλαιο IV – Σχέδιο Δράσης.

Στο Κεφάλαιο I, περιγράφεται η υπάρχουσα εθνική νομοθεσία κατά των φυλετικών διακρίσεων, η οποία καλύπτει τη συνταγματική και άλλη νομική προστασία η οποία παρέχεται σε πρόσωπα που ισχυρίζονται ότι είναι θύματα οποιασδήποτε μορφής διάκρισης, σε διεθνές και /ή εθνικό επίπεδο.

Στο Κεφάλαιο II, περιγράφονται συγκεκριμένα μέτρα, δικαστικές και διοικητικές θεραπείες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, όπως επίσης η ύπαρξη και λειτουργία εξειδικευμένων οργάνων / φορέων/ θεσμών, που επίσης διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον αγώνα κατά του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων, της ξενοφοβίας και της μη ανεκτικότητας.

Στο Κεφάλαιο III, παρέχεται περαιτέρω πληροφόρηση στους τομείς της Εκπαίδευσης, των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, της Απασχόλησης, της Πρόνοιας, της Μετανάστευσης, της Υγείας, της Νεολαίας, της Αστυνομίας και της Δικαστικής Εξουσίας.

Στο Κεφάλαιο IV, περιλαμβάνεται το Εθνικό Σχέδιο Δράσης, στο οποίο παρατίθενται τα μέτρα - νομοθετικά και διοικητικά - που τροχοδρομήθηκαν να υιοθετηθούν εντός της περιόδου 2002 – 2003. Δίπλα από κάθε μέτρο

αναφέρεται η Αρχή που είναι υπεύθυνη για την προώθηση και/ή εφαρμογή του, όπως επίσης και το χρονοδιάγραμμα υιοθέτησής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Το νομικό σύστημα της Κύπρου διασφαλίζει την παροχή της αναγκαίας νομικής προστασίας σε πρόσωπα που ισχυρίζονται ότι είναι θύματα οποιασδήποτε μορφής διάκρισης και προβλέπει τις απαιτούμενες θεραπείες (δικαστικές και διοικητικές). Τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες του ατόμου και οι θεραπείες που προσφέρονται για την αποτελεσματική εφαρμογή τους, καθορίζονται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η Κύπρος έχει κυρώσει και/ή υπογράψει σχεδόν όλες τις διεθνείς συμβάσεις/πρωτόκολλα που συνομολογήθηκαν στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των αστικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων του ατόμου, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων που άπτονται του ρατσισμού και της προστασίας των μειονοτήτων. Τέτοιες συμβάσεις/πρωτόκολλα, είναι μεταξύ άλλων:

| Τίτλος | Αρ. του Κυρωτικού Νόμου |
|---|--|
| Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών και όλα τα Πρωτόκολλά της. | 39/62, 118/68, 52/89 11 (ΙΙΙ)/99, 35/86, 25(ΙΙΙ)/92, 41(ΙΙΙ)/93 8(ΙΙΙ)/95, 18(ΙΙΙ)/00, 13(ΙΙΙ)/02 και 1(ΙΙΙ)/03. |
| Τα δύο Διεθνή Σύμφωνα για τα Οικονομικά, Κοινωνικά, Πολιτιστικά Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα. | 14/69 |
| Το Πρώτο και Δεύτερο Προαιρετικό Πρωτόκολλο του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα. | 17(ΙΙΙ)/92, 12(ΙΙΙ)/99 και 10(ΙΙΙ)/03. |

| | |
|--|--|
| Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης. | 64/67, όπως τροποποιήθηκε από τους Νόμους 5/75, 31/88 και 203/91. |
| Το Πρωτόκολλο που τροποποιεί τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη. | 10(III)/93 |
| Το Πρόσθετο Πρωτόκολλο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη που προνοεί για το Σύστημα Συλλογικών Παραπόνων. | 9(III)/96 |
| Ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης. | 27(III)/2000 |
| Η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης. | 12/67, όπως τροποποιήθηκε από τους Νόμους 11/92, 6(III)/95 και 28(III)/99. |
| Η Σύμβαση των ΗΕ για την Εξάλειψη κάθε μορφής Διάκρισης κατά των Γυναικών. | 78/85 |
| Το Πρόσθετο Πρωτόκολλο για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Διάκρισης κατά των Γυναικών. | 1(III)/02 |
| Η Σύμβαση των ΗΕ για την Καταστολή της Διακίνησης και την Εξάλειψη της Σωματεμπορίας και της Εκμετάλλευσης της Πορνείας Άλλων. | 57/83 |

| | |
|--|------------------------------|
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τη Διάκριση (Απασχόληση και Επάγγελμα).</p> | <p>3/68</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τη Μετανάστευση με σκοπό την Απασχόληση (Αναθεωρημένη). Κυρώθηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο και επεκτάθηκε στην Κύπρο. Μετά την ανεξαρτησία η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας γνωστοποίησε, στις 23/9/60, με δήλωσή της προς το Γενικό Γραμματέα, ότι δεσμεύεται από τη Σύμβαση.</p> | |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τους Μετανάστες Εργάτες (Συμπληρωματικές Διατάξεις).</p> | <p>36/77</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για την Απαγόρευση και Άμεση Δράση για την Εξάλειψη των Χειρότερων Μορφών Παιδικής Δουλείας.</p> | <p>31(III)/00</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για Ίση Αμοιβή μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας.</p> | <p>213/87 και 144(I)/00.</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τις Παροχές Αναπηρίας, Γήρατος και Επιζώντων.</p> | <p>125/68</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για το Ελάχιστο Όριο Ηλικίας Εισδοχής Παιδιών σε Απασχόληση στη Θάλασσα (Αναθεωρημένη) του 1936.</p> | <p>8(III)/94</p> |

| | |
|--|-------------------|
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) αναφορικά με το Κατώτατο Όριο Ηλικίας στην Απασχόληση, 1973.</p> | <p>17(III)/97</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) αναφορικά με το Ελάχιστο Όριο Ηλικίας για την Αποδοχή σε Απασχόληση σε Ορυχεία (Υπόγειες Εργασίες).</p> | <p>80/66</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τη Μερική Απασχόληση.</p> | <p>6(III)/97</p> |
| <p>Το Πρωτόκολλο που αφορά σε ορισμένες περιπτώσεις ελλείψεις υπηκοότητας.</p> | <p>64/77</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για την Επαγγελματική Αποκατάσταση και Εργασία (Ανάπηρα Άτομα).</p> | <p>42/87</p> |
| <p>Η Σύμβαση των ΗΕ για την Παρεμπόδιση και Τιμωρία του Εγκλήματος της Γενοκτονίας.</p> | <p>59/80</p> |
| <p>Η Σύμβαση της Γενεύης και το Πρωτόκολλό της σχετικά με το Νομικό Καθεστώς των Προσφύγων. Η Σύμβαση κυρώθηκε από το Ηνωμένο Βασίλειο και επεκτάθηκε στην Κύπρο το 1956. Μετά την ανεξαρτησία, η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας γνωστοποίησε, στις 16/5/63, με δήλωσή της προς το Γενικό Γραμματέα, ότι δεσμεύεται από τη Σύμβαση.</p> | <p>73/68</p> |
| <p>Οι Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949.</p> | <p>40/66</p> |

| | |
|---|-------------------------|
| Το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12 ^{ης} Αυγούστου 1949, αναφορικά με την Προστασία των Θυμάτων Διεθνών Ενόπλων Συρράξεων (Πρωτόκολλο Ι). | 43/79 |
| Το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12 ^{ης} Αυγούστου 1949, σχετικά με την Προστασία Θυμάτων Μη Διεθνών Ενόπλων Συγκρούσεων (Πρωτόκολλο ΙΙ). | 7(ΙΙΙ)/95 |
| Η Σύμβαση Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων. | 28(ΙΙΙ)/95 |
| Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης για Περιφερειακές ή Μειονοτικές Γλώσσες. | 39(ΙΙΙ)/93 |
| Η Σύμβαση για την Προστασία των Παιδιών και τη Συνεργασία αναφορικά με την Διακρατική Υιοθεσία. | 26(ΙΙΙ)/94 |
| Η Σύμβαση των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού. | 243/90 και 5(ΙΙΙ)/2000. |
| Η Σύμβαση των ΗΕ για τα Πολιτικά Δικαιώματα των Γυναικών. | 107/68 |
| Η Σύμβαση των ΗΕ για τη Συναίνεση σε Γάμο, Ελάχιστη Ηλικία Γάμου και Εγγραφή Γάμου. | 16(ΙΙΙ)/02 |
| Η Σύμβαση των ΗΕ εναντίον των Διακρίσεων στην Εκπαίδευση. | 18/70 |

| | |
|---|--|
| Οι Συμβάσεις των Η.Ε. και του Σ.τ.Ε, εναντίον των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, και τα Πρωτόκολλα Αρ. 1 και 2 της τελευταίας Σύμβασης. | 235/90, 35(III)/93, 24/89 και 8(III)/97. |
| Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ατόμων από την Αυτοματοποιημένη Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων. | 28(III)/01 |
| Το Καταστατικό της Ρώμης για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο. | 8(III)/02 |
| Η Σύμβαση των ΗΕ για το Οργανωμένο Έγκλημα και τα τρία Πρωτόκολλά της. | 11(III)/03 |

Επίσης η Κύπρος υπόγραψε, στις 3 Οκτωβρίου 2002, το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για την Προστασία των Ατόμων από την Αυτοματοποιημένη Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων και στις 8 Φεβρουαρίου 2001 το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, την Πώληση Παιδιών, την Παιδική Πορνεία και την Παιδική Πορνογραφία. Στις 30 Απριλίου 2002 και στις 12 Μαρτίου 2003, αντίστοιχα, η Κυπριακή Δημοκρατία κατάθεσε στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης τα σχετικά έγγραφα επικύρωσης των Πρωτοκόλλων 12 και 13 στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 169.3 του Συντάγματος της Κύπρου, όλες οι πιο πάνω Συμβάσεις και Πρωτόκολλα έχουν, ως εκ της κύρωσής τους από τη Δημοκρατία και της δημοσίευσής τους στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας (οπότεν ενσωματώνονται ουσιαστικά στην εσωτερική νομοθεσία) αυξημένη ισχύ έναντι οποιουδήποτε ημεδαπού νόμου.

Το Μέρος II του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας καθορίζει τα βασικά Ανθρώπινα Δικαιώματα και Ελευθερίες και ενσωματώνει κατά λέξη (και σε κάποιες περιπτώσεις επεκτείνει) τα δικαιώματα και τις

ελευθερίες που διασφαλίζονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Βασικών Ελευθεριών.

Το Άρθρο 35 του Συντάγματος επιβάλλει υποχρέωση στη νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική εξουσία, όπως διασφαλίζουν, εντός των πλαισίων της δικαιοδοσίας τους, την αποτελεσματική εφαρμογή των προνοιών του Συντάγματος αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύει. Το Άρθρο 179.2 επιβάλλει στις νομοθετικές, διοικητικές και εκτελεστικές Αρχές της Δημοκρατίας, όπως μη θεσπίζουν νόμους ή εκδίδουν πράξεις ή αποφάσεις που είναι αντίθετες ή ασυμβίβαστες με οποιαδήποτε πρόνοια του Συντάγματος, περιλαμβανομένων των προνοιών για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δεν υπάρχει νομικός ή άλλος περιορισμός σ' ότι αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων και την ατομική ή συλλογική απόλαυση των ελευθεριών, ανάλογα με την περίπτωση, όπως αυτά προκύπτουν από τις διεθνείς συμβάσεις στις οποίες η Κύπρος έχει προσχωρήσει.

Το άρθρο 28.1 του Συντάγματος παρέχει σε όλα τα πρόσωπα το δικαίωμα της ισότητας ενώπιον του νόμου, της διοίκησης και της δικαιοσύνης και της ίσης προστασίας και μεταχείρισης.

Τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες που περιλαμβάνονται στο Μέρος II του Συντάγματος διατυπώνονται κατά τρόπο σαφή, ώστε να διασφαλίζουν στον «καθένα» ή σε «όλα τα πρόσωπα» ή σε «κάθε πρόσωπο», χωρίς οποιαδήποτε διάκριση ή διαφοροποίηση μεταξύ πολιτών και μη πολιτών της Δημοκρατίας ή μεταξύ πολιτών της Δημοκρατίας που ανήκουν στην ελληνοκυπριακή ή την τουρκοκυπριακή κοινότητα και χωρίς οποιαδήποτε διάκριση ή διαφοροποίηση με βάση την κοινότητα, θρησκεία ή εθνικότητα ή οποιαδήποτε άλλη βάση. Η θέση αυτή του Συντάγματος εκφράζεται άμεσα στο Άρθρο 28.2, σύμφωνα με το οποίο παρέχεται σε κάθε άτομο το δικαίωμα να απολαμβάνει τα εν λόγω δικαιώματα και ελευθερίες, χωρίς οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση διάκριση, λόγω «κοινότητας, φυλής, θρησκείας, γλώσσας, φύλου, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, γέννησης, χρώματος, πλούτου, κοινωνικής τάξης ή οποιουδήποτε άλλου λόγου, εκτός αν υπάρχει ρητή πρόνοια για το αντίθετο στο Σύνταγμα». Συνεπώς, το δικαίωμα πρόσβασης στο Δικαστήριο που κατοχυρώνεται από το Άρθρο 30 του Μέρους II του Συντάγματος - ως ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες - παρέχεται σε όλους, περιλαμβανομένων όλων των πολιτών της Δημοκρατίας είτε αυτοί, είναι Ελληνοκύπριοι, Τουρκοκύπριοι, Μαρωνίτες, Αρμένιοι και Λατίνοι. Δεν υπάρχει Νόμος που να στερεί ή να περιορίζει το δικαίωμα πρόσβασης στο

Δικαστήριο με βάση τους πιο πάνω λόγους και ακόμη και αν τέτοιος Νόμος υπήρχε, η συνταγματικότητά του θα αμφισβητείτο, όχι μόνο ως εκ της παραβίασης των εν λόγω Άρθρων 30 και 28.2 αλλά και ως εκ της παραβίασης του Άρθρου 6, δυνάμει του οποίου κανένας Νόμος δεν μπορεί να προβλέπει διάκριση εναντίον οποιασδήποτε από τις δύο κοινότητες ή οποιουδήποτε προσώπου ως ατόμου ή ως μέλους της κοινότητας.

Δυνάμει του Άρθρου 109 του Συντάγματος, κάθε θρησκευτική ομάδα έχει δικαίωμα να αντιπροσωπεύεται στην Κοινοτική Συνέλευση της κοινότητας στην οποία η ομάδα επέλεξε να ανήκει, (με βάση το Άρθρο 2.3 του Συντάγματος) με μέλος ή μέλη που εκλέγει η εν λόγω θρησκευτική ομάδα. Λόγω του ότι η λειτουργία των Κοινοτικών Συνελεύσεων κατέστη αδύνατη μετά την αποχώρηση των μελών της τουρκοκυπριακής κοινότητας από τις θέσεις τους, θεσπίστηκε Νόμος (με Αρ. 12/65) σύμφωνα με τον οποίο οι εξουσίες της ελληνοκυπριακής Κοινοτικής Συνέλευσης μεταφέρθηκαν στο τότε νεοσύστατο Υπουργείο Παιδείας (που τώρα ονομάζεται Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού).

Οι εκπρόσωποι των θρησκευτικών ομάδων στην Κοινοτική Συνέλευση, παρά τη διάλυσή της, διατήρησαν μέχρι τη λήξη της θητείας τους το δικαίωμα να δηλώνουν την άποψη της ομάδας τους επί οποιουδήποτε θέματος την αφορούσε και να προβαίνουν στις απαραίτητες παραστάσεις ενώπιον οποιουδήποτε επίσημου οργάνου ή κοινότητας ή επιτροπής της Βουλής των Αντιπροσώπων ή άλλης αρχής της Δημοκρατίας. Επιπρόσθετα η Βουλή των Αντιπροσώπων είχε υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη της τις απόψεις των εκπροσώπων των θρησκευτικών ομάδων επί οποιουδήποτε θέματος αφορούσε την κοινότητά τους. Η μελλοντική αντιπροσώπευση των ομάδων στη Βουλή των Αντιπροσώπων αφέθηκε για μελλοντική ρύθμιση.

Το 1970 θεσπίστηκε Νόμος με τίτλο «Ο περί Θρησκευτικών Ομάδων (Αντιπροσώπων) Νόμος (Αρ. 58/1970) που προνοεί για την εκλογή των αντιπροσώπων των θρησκευτικών ομάδων στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι τελευταίες εκλογές των αντιπροσώπων των θρησκευτικών ομάδων στη Βουλή των Αντιπροσώπων έγιναν στις 27.5.2001. Έτσι οι θρησκευτικές ομάδες εκλέγουν τους δικούς τους αντιπροσώπους στη Βουλή των Αντιπροσώπων, οι οποίοι παρευρίσκονται στο Σώμα ως παρατηρητές με συμβουλευτικό ρόλο επί θρησκευτικών και εκπαιδευτικών θεμάτων που αφορούν τις ομάδες τους, ωστόσο δεν έχουν οποιεσδήποτε νομοθετικές εξουσίες.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι δοτό Σύνταγμα τα βασικά άρθρα του οποίου δεν μπορούν να τροποποιηθούν. Το

εν λόγω Σύνταγμα βασίζεται σε ένα σύστημα αναλογικής συμμετοχής των δύο κυπριακών κοινοτήτων σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής. Οι θέσεις στη Βουλή των Αντιπροσώπων κατανέμονται σύμφωνα με το Σύνταγμα σε ποσοστά 70% και 30% μεταξύ της ελληνοκυπριακής και τουρκοκυπριακής κοινότητας, αντίστοιχα. Σύμφωνα με το Σύνταγμα στα μέλη των μικρότερων θρησκευτικών ομάδων και προς το σκοπό ενεργούς συμμετοχής τους στην πολιτική ζωή της χώρας και απόλαυσης των πολιτικών τους δικαιωμάτων, δόθηκε το δικαίωμα, από την ημερομηνία έναρξης του Συντάγματος, 16 Αυγούστου 1960, να επιλέξουν ελεύθερα σε ποια από τις δύο κοινότητες επιθυμούσαν να ανήκουν. Ως μέλη της κοινότητας στην οποία επέλεξαν να ανήκουν, έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα μέλη οποιασδήποτε άλλης κοινότητας. Πέραν αυτού και εκτός της εν λόγω αναλογικής συμμετοχής, τα μέλη των μικρότερων ομάδων εκλέγουν το δικό τους κοινοτικό αντιπρόσωπο για να τους αντιπροσωπεύει στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ο αντιπρόσωπος αυτός είναι επιπρόσθετος οποιουδήποτε άλλου μέλους, που μια μικρότερη κοινότητα μπορεί να εκλέξει στη Βουλή των Αντιπροσώπων, με βάση την αναλογική συμμετοχή της κοινότητας που επέλεξε να ανήκει. Το σύστημα αυτό δεν προσφέρει έδαφος για εντάσεις μεταξύ των πολιτικών κομμάτων και των μικρότερων κοινοτήτων εφόσον δεν διεκδικούν τις ίδιες θέσεις στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι θέσεις των αντιπροσώπων των μικρότερων κοινοτήτων είναι επιπρόσθετες των κανονικών κοινοβουλευτικών θέσεων.

Δυνάμει του Άρθρου 3 του Συντάγματος οι επίσημες γλώσσες της Δημοκρατίας είναι η ελληνική και η τουρκική. Οι πολίτες της Δημοκρατίας μιλούν τουλάχιστον μια από αυτές τις γλώσσες.

Δεν υπάρχει κρατική θρησκεία στην Κύπρο και δεν υπάρχει νόμος που απαριθμεί ή προβαίνει σε οποιαδήποτε διάκριση ανάμεσα στις θρησκείες που αναγνωρίζονται και δεν αναγνωρίζονται. Το Άρθρο 18 του Συντάγματος διασφαλίζει το δικαίωμα ελευθερίας σκέψης, συνείδησης και θρησκείας (με εξαίρεση τις θρησκείες των οποίων τα δόγματα ή οι ιεροτελεστίες είναι μυστικές) και την αρχή της ισότητας μεταξύ όλων των θρησκειών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων. Το Άρθρο 18 διασφαλίζει επίσης το δικαίωμα κάθε ατόμου – ατομικά, συλλογικά, ιδιωτικά ή δημόσια - να πρεσβεύει την πίστη του και να εκδηλώνει τη θρησκεία ή τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του μέσα από τη λατρεία, τη διδασκαλία, την τήρηση των τύπων, καθώς επίσης διασφαλίζει το δικαίωμα μεταβολής της θρησκείας ή των θρησκευτικών του πεποιθήσεων. Το Άρθρο 18 απαγορεύει τη χρήση φυσικής ή ηθικής βίας για σκοπούς εξαναγκασμού μεταβολής ή παρεμβολής εμποδίου σε κάποιο άτομο όπως μεταβάλλει τη θρησκεία του. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση διασφαλίζεται από το Άρθρο 20 του Συντάγματος και από τα Άρθρα 86 - 109

που αναφέρονται στην ίδρυση και λειτουργία της Κοινοτικής Συνέλευσης, οι εξουσίες της οποίας μεταφέρθηκαν, το 1965, στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Το Άρθρο 21 του Συντάγματος διασφαλίζει σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι με άλλους, περιλαμβανομένου του δικαιώματος ίδρυσης συντεχνιών και προσχώρησης σ' αυτές για προστασία των συμφερόντων του.

Με βάση την παράγραφο 4 του Άρθρου 2 του Συντάγματος, άτομα τα οποία αποκτούν την κυπριακή υπηκοότητα απολαμβάνουν της ίδιας προστασίας από το Σύνταγμα και των ίδιων δικαιωμάτων όπως και οι υπόλοιποι πολίτες της Δημοκρατίας. Η πλειοψηφία των αλλοδαπών στην Κύπρο που νόμιμα αναγνωρίστηκαν ως μόνιμοι κάτοικοι, εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα, αλλά στο μέλλον τα παιδιά τους θα είναι ελεύθερα να αναζητήσουν εργασία ακόμα και στο δημόσιο τομέα αν τα άτομα αυτά διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα.

Επίσης το Άρθρο 32 του Συντάγματος επιβάλλει υποχρέωση στη Δημοκρατία όπως ρυθμίζει δια νόμου οποιοδήποτε θέμα σχετικά με τους αλλοδαπούς κατά τρόπο που να συνάδει με το διεθνές δίκαιο.

Μετά την κύρωση της Σύμβασης των ΗΕ για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης (Κυρωτικός Νόμος 13/67) η Κύπρος τροποποίησε, το 1992, τον εν λόγω κυρωτικό νόμο (Νόμος 11(III)/92) και ποινικοποίησε αριθμό αδικημάτων σχετικά με το ρατσισμό. Ο εν λόγω νόμος τροποποιήθηκε περαιτέρω το 1999 (Νόμος 28(III)/99), κατά τρόπο ώστε το στοιχείο της πρόθεσης να μην αποτελεί πλέον συστατικό του αδικήματος της υποκίνησης για πράξεις διάκρισης. Το Άρθρο 2Α του Νόμου που καθορίζει τα αδικήματα έχει ως ακολούθως:

«Άρθρο 2Α - Αδικήματα

(1) Κάθε πρόσωπο το οποίο δημόσια, είτε προφορικά είτε δια του τύπου ή με γραπτά κείμενα ή εικονογραφήσεις ή οποιοδήποτε άλλο τρόπο, προτρέπει σε πράξεις που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία κατά προσώπων ή ομάδας προσώπων, λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής ή του θρησκευματός τους είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα δύο χρόνια ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις χίλιες λίρες ή και στις δύο ποινές.

(2) Κάθε πρόσωπο το οποίο συστήνει ή συμμετέχει σε οργανώσεις οι οποίες επιδιώκουν οργανωμένη προπαγάνδα ή δραστηριότητες οποιασδήποτε

μορφής που τείνουν σε φυλετικές διακρίσεις, είναι ένοχο αδικήματος και υπόκειται στις προβλεπόμενες στο εδάφιο (1) ποινές.

(3) Κάθε πρόσωπο που δημόσια, είτε προφορικά είτε δια του τύπου ή με γραπτά κείμενα ή εικονογραφήσεις ή οποιοδήποτε άλλο τρόπο, εκφράζει ιδέες προσβλητικές κατά πρόσωπο ή ομάδας προσώπων λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής τους ή του θρησκειώματός τους, είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τον ένα χρόνο ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πεντακόσιες λίρες ή και στις δύο ποινές.

(4) Κάθε πρόσωπο που προμηθεύει κατ' επάγγελμα αγαθά ή προσφέρει υπηρεσίες και αρνείται σε άλλον την παροχή τούτων μόνο λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής του ή του θρησκειώματός του ή εξαρτά την παροχή από όρο που ανάγεται στη φυλετική ή εθνική καταγωγή ή το θρήσκευμα προσώπου, είναι ένοχο ποινικού αδικήματος και υπόκειται σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τον ένα χρόνο ή σε χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πεντακόσιες λίρες ή και στις δύο ποινές».

Το εν λόγω άρθρο και συγκεκριμένα το εδάφιο (4) παραβιάστηκε στην ποινική υπόθεση Αρ.31330/99 ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2001 και ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε σε ποινή φυλάκισης.

Πέραν της πιο πάνω νομικής προστασίας που παρέχεται δυνάμει των προνοιών του Συντάγματος και της Σύμβασης των Η.Ε για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης, και άλλες ειδικές ρυθμίσεις, που απαντώνται σε διάφορα νομοθετήματα παρέχουν πλήρη νομική προστασία σε πρόσωπα ή κατηγορίες του κοινωνικού συνόλου που μπορούν να τύχουν διάκρισης ή διαφορετικής μεταχείρισης. Τα εν λόγω νομοθετήματα είναι τα ακόλουθα:

- Τα άρθρα 47, 48(στ), 51, 51Α και 105 του Ποινικού Κώδικα (Κεφ.154) προνοούν ότι οι ακόλουθες ρατσιστικές πράξεις συνιστούν ποινικά αδικήματα και επισύρουν ποινές:

«Άρθρο 47. Όποιος –

- (α) συνωμοτεί με ένα ή περισσότερους κατά την επιχείρηση πράξης για προώθηση κοινής στασιαστικής πρόθεσης ή
- (β) δημοσιεύει έγγραφο ή λέξεις ή καταρτίζει οποιοσδήποτε ορατές παραστάσεις που έχουν πρόθεση στασιαστική,

είναι ένοχος κακουργήματος και υπόκειται σε φυλάκιση πέντε χρόνων.»

«Άρθρο 48(στ). Στην έννοια του άρθρου 47, στασιαστική είναι η πρόθεση για προώθηση αισθημάτων κακής διάθεσης και εχθρότητας μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων ή τάξεων του πληθυσμού της Δημοκρατίας».

«Άρθρο 51. Όποιος, εκτυπώνει, δημοσιεύει ή σε δημόσια συνάθροιση προβαίνει σε δήλωση η οποία είναι ενδεχόμενο -

- (i) να ενθαρρύνει την προσφυγή σε βία από οποιοδήποτε κάτοικο της Δημοκρατίας ή
- (ii) να προωθήσει αισθήματα κακής διάθεσης μεταξύ των διαφόρων τάξεων ή κοινοτήτων ή προσώπων στη Δημοκρατία,

είναι ένοχος πλημμελήματος και υπόκειται σε φυλάκιση δώδεκα μηνών».

«Άρθρο 51Α(1). Όποιος δημόσια ή με οποιοδήποτε τρόπο και σε οποιαδήποτε μορφή προκαλεί τους κατοίκους σε βιαιοπραγίες αναμεταξύ τους ή σε αμοιβαία διχόνοια ή καλλιεργεί τη διαμόρφωση του πνεύματος της μισαλλοδοξίας, είναι ένοχος πλημμελήματος και τιμωρείται με φυλάκιση δώδεκα μηνών ή με χρηματική ποινή χιλίων λιρών ή και με τις δύο αυτές ποινές, αν όμως είναι νομικό πρόσωπο σε χρηματική ποινή τριών χιλιάδων λιρών.

(2) Καμία δίωξη με βάση το άρθρο αυτό δεν προχωρεί χωρίς έγγραφη συγκατάθεση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας».

«Άρθρο 105. Δημόσιος λειτουργός, ο οποίος κατά κατάχρηση εξουσίας που ανάγεται στα καθήκοντα του, ενεργεί ή διατάσσει την ενέργεια οποιασδήποτε αυθαίρετης πράξης που παραβιάζει τα δικαιώματα άλλου, είναι ένοχος πλημμελήματος.

Αν ο υπαίτιος απέβλεπε με τέτοια πράξη σε κέρδος, είναι ένοχος κακουργήματος και υπόκειται σε φυλάκιση τριών χρόνων».

- Τα ακόλουθα άρθρα του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου (Κεφ 155) παρέχουν δυνατότητα κατάσχεσης ή δήμευσης ρατσιστικού και ξενοφοβικού υλικού.

- Το άρθρο 27 προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, ότι μπορεί να εκδοθεί ένταλμα έρευνας αν ο δικαστής ικανοποιείται ότι υπάρχει εύλογη αιτία να πιστεύεται ότι σε οποιοδήποτε μέρος θα βρεθεί οτιδήποτε έχει σχέση με οποιοδήποτε αδίκημα που διαπράχθηκε ή υπάρχει υποψία ότι διαπράχθηκε. Οποιοδήποτε αντικείμενο αξίας μπορεί να κατασχεθεί ως τεκμήριο. Αν κατά τη διάρκεια της έρευνας βρεθεί αντικείμενο που δεν αναφέρεται στο ένταλμα για το οποίο υπάρχει εύλογη αιτία να πιστεύεται ότι προορίζεται να χρησιμοποιηθεί προς το σκοπό διάπραξης ποινικού αδικήματος, μπορεί επίσης να κατασχεθεί. Οποιοδήποτε αντικείμενο κατασχεθεί με βάση το ένταλμα έρευνας, παρουσιάζεται ενώπιον του Δικαστηρίου που εξέδωσε το εν λόγω ένταλμα.

- Το άρθρο 34 προνοεί ότι ο δικαστής ενώπιον του οποίου προσκομίζεται έγγραφο ή πράγμα που κατασχέθηκε, μετά από ένταλμα έρευνας, του οποίου η χρήση ή η κατοχή είναι παράνομη, έχει εξουσία να διατάξει την καταστροφή του εγγράφου ή του πράγματος, ανεξάρτητα του ότι κανένα πρόσωπο διώκεται σε σχέση με αυτά.

• Ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 1994 (αρ.47(I)/1994) καταδικάζει οποιαδήποτε πράξη βίας στην οικογένεια και επιβάλλει αυστηρές ποινές σε σχέση με αδικήματα βίας, παρέχοντας έτσι προστασία στα θύματα. Προστασία παρέχεται και με την παροχή εξουσίας στα Δικαστήρια όπως εκδίδουν διατάγματα αποκλεισμού, με τα οποία απαγορεύεται στο θύτη να εισέρχεται ή να διαμένει στην οικογενειακή κατοικία. Επιπρόσθετα με το Νόμο αυτό:

- Διασαφηνίζεται ότι μπορεί να διαπραχθεί βιασμός εντός του γάμου,
- επιταχύνονται οι δικαστικές διαδικασίες αναφορικά με υποθέσεις βίας στην οικογένεια,
- διευκολύνεται η καταγγελία περιστατικών βίας,
- προνοείται ο διορισμός Οικογενειακού Συμβούλου,
- προνοείται η σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής για παρακολούθηση της εφαρμογής του νόμου, και
- προνοείται η παροχή βοήθειας σε παιδιά και νεαρά θύματα από πολυθεματική ομάδα εμπειρογνομόνων, που ορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

- Ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 2000 (αρ. 119(I)/2000), η ψήφιση του οποίου αποσκοπούσε στο να επιφέρει ουσιαστικές αλλαγές – με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε από τη θέσπιση του αρχικού νόμου του 1994 – περιλαμβάνει νέες πρόνοιες αναφορικά με:

- λήψη κατάθεσης, από θύματα βίας, με ηλεκτρονικά μέσα,
- προστασία των θυμάτων στο δικαστήριο κατά τη διαδικασία λήψης κατάθεσης,
- ίδρυση Ταμείου για αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών των θυμάτων, και
- ίδρυση καταφυγίου, όπου τα θύματα μπορούν να τύχουν προστασίας.

- Ο περί Καταπολέμησης της Εμπορίας Προσώπων και Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Ανηλίκων Νόμος (αρ. 3(I)2000) προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, για την προστασία των γυναικών και των παιδιών από την εκμετάλλευση. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, κάποιες – αν όχι όλες – μορφές σύγχρονης δουλείας καθίστανται αδικήματα τα οποία επισύρουν αυστηρές ποινές. Τέτοια αδικήματα είναι η εμπορία παιδιών, η σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών ή η κακοποίηση παιδιών και η χρησιμοποίηση παιδιών για σκοπούς παραγωγής πορνογραφικών ταινιών και άλλων εκδόσεων. Μια σημαντική πρόνοια του εν λόγω Νόμου είναι ο διορισμός κηδεμόνα για την προστασία θυμάτων εκμετάλλευσης. Επίσης η ποινική δικαιοδοσία των ημεδαπών δικαστηρίων επεκτείνεται στην εκδίκαση υποθέσεων και επιβολή ποινών αναφορικά με οποιαδήποτε από τα εν λόγω αδικήματα, ανεξάρτητα από τη χώρα όπου το αδίκημα διαπράχθηκε ή την υπηκοότητα του δράστη.

- Ο περί Προσφύγων Νόμος (αρ.6(I)2000) προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, για την προστασία των προσφύγων και των προστατευομένων προσώπων, (όπως αυτά καθορίζονται στο νόμο) ανεξάρτητα της εθνικής καταγωγής τους. Θέτει τις βασικές αρχές μεταχείρισης των αιτητών ασύλου, ρυθμίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, προνοεί για την είσοδο και την έκδοση προσωρινής άδειας διαμονής τους στη Δημοκρατία κλπ. Καθορίζει επίσης τη διαδικασία αναγνώρισης του καθεστώτος των προσφύγων και εγκαθιδρύει την Αρχή Προσφύγων με όρο εντολής την εξέταση αιτήσεων παροχής ασύλου.

Με τροποποίηση του περί Προσφύγων Νόμου, που έγινε στις 22 Φεβρουαρίου 2002, εγκαθιδρύθηκε ανεξάρτητη δευτεροβάθμια

αναθεωρητική αρχή που αποτελείται από λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας, οι οποίοι υποδεικνύονται από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο για περίοδο τριών χρόνων. Ο διορισμός των εν λόγω λειτουργών έγινε μετά από Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με Αριθμό 55.539 και ημερομηνία 24 Απριλίου, 2002.

- Ο περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμος προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, ότι οι μετανάστες εργάτες που διαμένουν νόμιμα στην Κύπρο δεν υπόκεινται σε απέλαση εκτός εάν καταστούν επικίνδυνοι για την εθνική ασφάλεια ή ενεργούν κατά τρόπο που παραβιάζουν τα συμφέροντα της δημόσιας τάξης ή ηθικής.

- Σύμφωνα με τροποποίηση των περί Υπηκοότητας Νόμων (αρ. 168(I)2001) τα παιδιά Κυπρίας υπηκόου, στην περίπτωση που γεννηθούν στην Κύπρο, αποκτούν αυτόματα την κυπριακή υπηκοότητα. Στην περίπτωση που γεννηθούν στο εξωτερικό διατηρούν το δικαίωμα απόκτησης της κυπριακής υπηκοότητας, μετά από αίτηση που υποβάλλεται από τον ένα εκ των δύο γονέων. Πριν από την πιο πάνω τροποποίηση, τα παιδιά Κυπρίας δεν είχαν το δικαίωμα αυτό, αλλά μπορούσαν να γίνουν Κύπριοι πολίτες μόνο με την έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών και υπό την προϋπόθεση ότι ικανοποιούντο κάποια αυστηρά κριτήρια. Μια άλλη πολύ σημαντική τροποποίηση του εν λόγω Νόμου αφορά τα παιδιά Κυπρίας μητέρας, τα οποία είναι ηλικίας άνω των 18 χρόνων και γεννήθηκαν μετά τη 16η Αυγούστου 1960, στην Κύπρο ή το εξωτερικό. Τα παιδιά αυτά είναι αυτόματα Κύπριοι πολίτες. Τα παιδιά που κατοικούν μόνιμα στο εξωτερικό δικαιούνται να αποταθούν για πολιτογράφηση και απόκτηση της κυπριακής υπηκοότητας. Επίσης σύμφωνα με τον εν λόγω τροποποιητικό νόμο αλλοδαπός σύζυγος, (ανεξάρτητα από φύλο) δικαιούται να αποκτήσει την κυπριακή υπηκοότητα νοουμένου ότι συζεί με το/τη σύζυγο (ως ζεύγος) για περίοδο τριών χρόνων και ότι ο/η αλλοδαπός/η σύζυγος είναι μόνιμος/η κάτοικος Κύπρου, για τουλάχιστο δύο χρόνια προτού υποβληθεί η αίτησή του/της για απόκτηση υπηκοότητας.

- Ο νέος νόμος για την Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων (αρ.138(I)/2001) διευκολύνει την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Αυτοματοποιημένη Επεξεργασία Προσωπικών Δεδομένων και εναρμονίζει την εσωτερική μας νομοθεσία με τις πρόνοιες της Οδηγίας του Συμβουλίου 95/46/EK ημερομηνίας 24 Οκτωβρίου 1995.

Το άρθρο 2 του περί Επεξεργασίας Προσωπικών Δεδομένων Νόμου καθορίζει τον όρο «ευαίσθητα δεδομένα» ως ακολούθως: «Ευαίσθητα

δεδομένα» σημαίνει τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε ένωση, σωματεία και συνδικαλιστικές οργανώσεις, την υγεία, την ερωτική ζωή και ερωτικό προσανατολισμό καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες.

Βασική αρχή του άρθρου 6(1) του εν λόγω Νόμου είναι η απαγόρευση της συλλογής και επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, εκτός αν άλλως προβλέπεται από το εδάφιο (2) του ίδιου Νόμου, το οποίο, μεταξύ άλλων, επιτρέπει κατ' εξαίρεση τη συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων μετά από συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων για σκοπούς ικανοποίησης υποχρεώσεων του που προκύπτουν από τη νομοθεσία για την απασχόληση, την προστασία ζωτικών συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, την επεξεργασία από ιδρύματα, σωματεία ή άλλους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, την επεξεργασία δεδομένων που δημοσιοποιήθηκαν από το υποκείμενο προσωπικών δεδομένων ή όταν τα δεδομένα είναι αναγκαία για την αναγνώριση ή άσκηση ή υπεράσπιση δικαιωμάτων του ενώπιον δικαστηρίου. Επίσης, «ευαίσθητα δεδομένα», τα οποία σχετίζονται με την εξιχνίαση εγκλήματος, ποινικής καταδίκης, μέτρα ασφάλειας και ερευνών, μπορούν να τύχουν επεξεργασίας, όπου κρίνεται αναγκαίο, για εξυπηρέτηση εθνικών αναγκών ή αναγκών της εθνικής ασφάλειας, καθώς επίσης και για την εξυπηρέτηση των αναγκών της εγκληματολογικής ή σωφρονιστικής πολιτικής. Τέτοια επεξεργασία εκτελείται από υπηρεσία της Δημοκρατίας ή Οργανισμό ή Ίδρυμα που εξουσιοδοτείται για το σκοπό αυτό από υπηρεσία της Δημοκρατίας.

- Ο νέος νόμος για την Προστασία Νεαρών Ατόμων στην Απασχόληση (αρ.48(Ι)/2001) εκσυγχρονίζει και εναρμονίζει πλήρως την εσωτερική μας νομοθεσία με το κοινοτικό κεκτημένο. Ο εν λόγω νόμος περιέχει πρόνοιες που αποσκοπούν στην προστασία των παιδιών και νεαρών ατόμων στην απασχόληση (π.χ. πρόνοιες που σχετίζονται με τις ώρες εργασίας, περιόδους ξεκούρασης και την εργασία κατά τη διάρκεια της νύκτας).

- Ο περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για Εργασία Ίσης Αξίας Νόμος (αρ. 158/1989) προνοεί, μεταξύ άλλων, ότι σε περίπτωση παραβίασης συμβολαίου που σχετίζεται με άνιση μεταχείριση, παρέχεται η δυνατότητα καταχώρησης ενώπιον του Επαρχιακού Δικαστηρίου πολιτικής αγωγής για παραβίαση όρου συμβολαίου καθώς επίσης παρέχεται το δικαίωμα άσκησης έφεσης στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Ο περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την ίδια Εργασία ή για Εργασία στην οποία αποδίδεται Ίση Αξία (Τροποποιητικός) Νόμος

(Ν.177(Ι)/2002, ημερ. 12/9/02) επεκτείνει την ισότητα αμοιβής για την ίδια ή παρόμοια εργασία και σε εργασία που μπορεί να μην είναι η ίδια ή παρόμοια αλλά που έχει ίση αξία. Οι Κανονισμοί που εκδόθηκαν δυνάμει του Νόμου αυτού προνοούν για αποτελεσματικούς μηχανισμούς εξωδικαστικού και δικαστικού ελέγχου για την καλύτερη εφαρμογή του. Συγκεκριμένα πέρα από το διορισμό Επιθεωρητών προς εξασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής εφαρμογής του Νόμου, είτε με αυτεπάγγελτες έρευνες είτε με εξέταση παραπόνων, συστάθηκε και Επιτροπή Έρευνας και Αξιολόγησης της Εργασίας με όρους εντολής να συλλέγει στοιχεία, να διεξάγει έρευνες, να αξιολογεί τις συγκρινόμενες εργασίες και να υποβάλλει έκθεση στον Επιθεωρητή. Η εν λόγω Επιτροπή υποβοηθά το έργο των Δικαστηρίων Εργατικών Διαφορών στον καθορισμό της εργασίας ίσης αξίας και των κριτηρίων που εφαρμόζονται για σκοπούς σύγκρισης.

- Οι περί Προστασίας της Μητρότητας Νόμοι (αρ.100(Ι)/1997, 45(Ι)/2000 και 64(Ι)/2002) διασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα για άδεια μητρότητας και προστασία της υγείας και ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων γυναικών και των γυναικών που πρόσφατα γέννησαν ή θηλάζουν.

Οι περί Προστασίας της Μητρότητας (Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία) Κανονισμοί του 2002, (ΚΔΠ 255/2002), διασφαλίζουν, ανάμεσα σε άλλα, την ασφάλεια και υγεία των εγκύων και γαλουχουσών γυναικών, κατά την εργασία, και κατ' επέκταση των εμβρύων και νεογνών. Ο εργοδότης έχει υποχρέωση να προβαίνει σε εκτίμηση των κινδύνων κατά την εργασία για τις γυναίκες αυτές, να μετακινεί την εργαζόμενη σε άλλη εργασία ή, αν τούτο δεν είναι πρακτικά δυνατό, να την απαλλάσσει από τέτοια εργασία χωρίς επηρεασμό των δικαιωμάτων της.

- Ο περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος (Αρ. 127(Ι)/2000) προνοεί, μεταξύ άλλων, για την εισαγωγή της γενικής αρχής της μη διάκρισης όπως επίσης για συγκεκριμένα μέτρα προστασίας στον τομέα της απασχόλησης (περιλαμβανομένων προνοιών αναφορικά με εργασία, πρόσληψη, προαγωγή, απόλυση, αποζημίωση, κατάρτιση και άλλους όρους και προνόμια). Μια σημαντική πρόνοια του εν λόγω Νόμου είναι η δημιουργία Ταμείου το οποίο χρηματοδοτείται με τακτική συνεισφορά της Κυβέρνησης, συνεισφορές από τον ιδιωτικό τομέα και ποσοστό χρημάτων, τα οποία συλλέγονται από φιλανθρωπικές εκδηλώσεις που διενεργούνται μετά από άδεια του Υπουργού Οικονομικών. Η λειτουργία του Ταμείου αυτού ενισχύει και δεν υποκαθιστά τις υποχρεώσεις της Κυβέρνησης έναντι των ατόμων με αναπηρίες.

- Η τροποποίηση στους Κανονισμούς σχετικά με τους Οίκους Ευγηρίας, τους Αναπήρους και τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ενηλίκων βελτίωσαν την ποιότητα παροχής διευκολύνσεων και φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα, με βάση τις γενικές αρχές και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη κοινωνική προστασία και τον αποκλεισμό.
- Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος (Τροποποιητικός) (Αρ.51(Ι)/2000) προνοεί για την κατάργηση όλων των διακρίσεων λόγω φύλου σε σχέση με τη νομοθεσία των κοινωνικών ασφαλίσεων. Οι γυναίκες που απασχολούνται στη γεωργία ασφαλιζονται τώρα ως αυτοτελώς εργαζόμενα πρόσωπα χωρίς κανένα περιορισμό, όπως γίνεται με τους άνδρες. Το βοήθημα γάμου πληρώνεται από μισό και στους δύο συζύγους, με βάση την ασφάλιση είτε του ενός είτε του άλλου, ενώ προηγουμένως καταβαλλόταν μόνο στη σύζυγο. Επίσης δεν γίνονται πλέον διακρίσεις σε βάρος των γυναικών σ' ό,τι αφορά την αύξηση των παροχών για εξαρτώμενα. Η νέα νομοθεσία τέθηκε σε ισχύ στις 6.10.2001.
- Σύμφωνα με τον περί Τύπου Νόμο του 1989 (Αρ.145/1989) δημοσιογράφος Κύπριος ή ξένος έχει το δικαίωμα να αναζητήσει και να συλλέξει πληροφορίες από ιδιωτικές πηγές χωρίς οποιαδήποτε παρεμπόδιση από κρατικά όργανα. Επίσης έχει το δικαίωμα να δημοσιεύει ελεύθερα τέτοιες πληροφορίες, εκτός αν λόγοι, που άπτονται της ασφάλειας της Δημοκρατίας, της συνταγματικής τάξης, της δημόσιας ασφάλειας ή της προστασίας των δικαιωμάτων τρίτων ατόμων υπαγορεύουν το αντίθετο.
- Ο περί Υπηρεσιών Δημόσιας Εκπαίδευσης Νόμος, ο οποίος τροποποιήθηκε με το Νόμο αρ. 180 του 1987, προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, ότι κατά την πλήρωση θέσεων πρώτου διορισμού στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία, άτομα με αναπηρία διορίζονται σύμφωνα με αναλογία που καθορίζεται στο Νόμο. Συγκεκριμένα, ποσοστό 5% των θέσεων πληρούνται από άτομα με αναπηρία που έλαβαν μέρος στους απελευθερωτικούς αγώνες και ποσοστό 3% των θέσεων πληρούνται από άτομα με άλλη αναπηρία.
- Ο Νόμος για την «Πρόσληψη Τυφλών Χειριστών Τηλεφώνου» που θεσπίστηκε το 1988 προνοεί, κυρίως, ότι κατά την πλήρωση κενών θέσεων χειριστών τηλεφώνων στη Δημόσια Υπηρεσία, στην Εκπαιδευτική Υπηρεσία και στους Ημικρατικούς Οργανισμούς δίνεται προτεραιότητα σε τυφλούς υποψήφιους, που πληρούν τα σχέδια υπηρεσίας και είναι εκπαιδευμένοι χειριστές. Στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχουν τυφλοί υποψήφιοι δίνεται προτεραιότητα σε «ανάπηρα» άτομα, όπως αυτά καθορίζονται στο Νόμο.

- Ο περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμος, αρ. 1 του 1990 προνοεί ότι κατά την πλήρωση κενών θέσεων στη Δημόσια Υπηρεσία πρέπει να δίνεται προτεραιότητα σε «ανάπηρους» υποψηφίους, που πληρούν τα σχέδια υπηρεσίας νοουμένου ότι η αρμόδια Επιτροπή για την επιλογή των υποψηφίων ικανοποιείται ότι είναι ικανοί να εκτελέσουν τα καθήκοντα της θέσης και δεν υστερούν των υπολοίπων υποψηφίων σε ότι αφορά την αξία και τα προσόντα.
- Ο περί Προστασίας των Διανοητικά Καθυστερημένων Ατόμων Νόμος (Αρ. 17/1989) προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, ότι άτομα που πάσχουν διανοητικά τυγχάνουν της ίδιας ιατρικής μεταχείρισης όπως οποιοσδήποτε άλλος ασθενής. Η υποχρεωτική θεραπεία περιορίζεται σε περιπτώσεις όπου τέτοια θεραπεία είναι αναγκαία για την προστασία του ασθενή και του κοινού. Εν πάση περιπτώσει, δεν πρόκειται για θεραπεία καθορισμένης διάρκειας αλλά για θεραπεία η διάρκεια της οποίας μπορεί να επεκταθεί ή να τερματιστεί.
- Οι περί Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί αρ. 3322 της 30.4.99 προβλέπουν για την ευκολότερη και ασφαλέστερη πρόσβαση των αναπήρων στους δημόσιους δρόμους και στα δημόσια κτίρια.
- Ο περί Λαχείου Πρόνοιας Νόμος Αρ. 79(I)1992, προνοεί για Υπηρεσίες και Προγράμματα που προσφέρονται σχετικά με την αποκατάσταση των αναπήρων.
- Ο περί Ειδικής Εκπαίδευσης Νεαρών Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Νόμος, Αρ.113(I)/1999, διασφαλίζει τα δικαιώματα των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Σε σχέση με το Νόμο αυτό το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού υιοθέτησε μια πολιτική που στοχεύει στην ενσωμάτωση των παιδιών αυτών στον κοινό κορμό της εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, καταβάλλεται κάθε προσπάθεια για την παροχή των αναγκαίων διευκολύνσεων στους μαθητές με ειδικές ανάγκες όπως π.χ. εύκολη και ασφαλής πρόσβαση στις τάξεις, στήριξη με βοηθητικό εξοπλισμό κλπ. Το σχετικό κονδύλι του προϋπολογισμού του Υπουργείου είναι ενδεικτικό των προσπαθειών της Κυβέρνησης να εφαρμόσει την πολιτική της στον τομέα αυτό.
- Οι περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Δίδακτρα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2002 (ΚΔΠ 534/2002, ημερομηνίας 8/11/2002), υιοθετούν την αρχή της ίσης μεταχείρισης αναφορικά με τα δίδακτρα και τον καταμερισμό των θέσεων εισδοχής στο Πανεπιστήμιο, φοιτητών από χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς το σκοπό εναρμόνισης της εσωτερικής

νομοθεσίας με τον Κανόνα «Gravier Ruling». Η νομοθεσία αυτή θα τεθεί σε ισχύ με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Ο περί Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Τροποποιητικός) Νόμος Αρ. 193(I) του 2002 (ημερομηνίας 8/11/2002) επεκτείνει το δικαίωμα σε υπηκόους κρατών μελών της Ε.Ε., για εγκαθίδρυση, στην Κύπρο, Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, εξαλείφοντας έτσι τη διάκριση που υπήρχε προηγουμένως. Η νομοθεσία αυτή θα τεθεί σε ισχύ με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ο περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμος του 1991, διασφαλίζει το ελάχιστο βιοτικό επίπεδο σε όλα τα άτομα που κατοικούν νόμιμα στην Κύπρο. Ο νόμος εφαρμόζεται και σε οποιοδήποτε άτομο που δεν έχει επαρκείς πόρους για τις βασικές και ειδικές του ανάγκες, όπως αυτές καθορίζονται στο Νόμο. Ταυτόχρονα, ο Νόμος αυτός περιλαμβάνει ειδικές πρόνοιες για τους αναπήρους, τις ανύπαντρες μητέρες, τους ηλικιωμένους, τις οικογένειες με τέσσερα ή περισσότερα παιδιά, τα εκτοπισμένα άτομα κλπ.
- Ο περί Νομικής Αρωγής Νόμος Αρ. 165(I) του 2002 θεσμοθετεί την παροχή νομικής αρωγής σε άτομα με ανεπαρκείς οικονομικούς πόρους, σε όλα τα στάδια και τις διαδικασίες της ποινικής δικαιοσύνης – πρωτόδικα και κατ' έφεση – καθώς επίσης σε υποθέσεις οικογενειακού δικαίου και σε διαδικασίες για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενώπιον πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων.
- Ο περί Προστασίας των Μαρτύρων Νόμος Αρ. 95(I) του 2001 προνοεί για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο προστασίας των μαρτύρων και όσων συνεργάζονται με τη δικαιοσύνη για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος. Το εν λόγω σχέδιο περιλαμβάνει μέτρα φυσικής προστασίας τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν πριν, κατά ή μετά τη δίκη, καθώς επίσης ειδικά μέτρα διαδικασίας κατά τη διάρκεια της δίκης, τα οποία αποσκοπούν στην αποτροπή οποιασδήποτε μορφής απειλής, πίεσης ή καταπίεσης του μάρτυρα που δυνατό να επηρεάσει την κατάθεσή του/της και κατ' ακολουθία να παραβιάσει τη σωστή απονομή της δικαιοσύνης.
- Ο Νόμος Αρ. 144(I) του 2001, προνοεί για καταβολή δίκαιης και λογικής αποζημίωσης σε πρόσωπα που έχουν μερικώς εκτίσει ποινή φυλάκισης λόγω ποινικής καταδίκης τους, η οποία στη συνέχεια ανατράπηκε σε διαδικασία έφεσης.
- Ο περί Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) Νόμος Αρ. 39(I) του 2002 (ημερομηνίας 19/4/2002), προνοεί για την πλήρη κατάργηση

της θανατικής ποινής. Ο εν λόγω Νόμος θεσπίστηκε ως εκ της υπογραφής και επικύρωσης του Πρωτοκόλλου Αρ. 13 στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με την κατάργηση της θανατικής ποινής υπό όλες τις περιστάσεις.

- Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και Εκπαίδευση Νόμος Αρ. 205(I) του 2002 (ημερομηνίας 6/12/2002) διασφαλίζει την πλήρη εναρμόνιση της κυπριακής νομοθεσίας με την Οδηγία του Συμβουλίου με αρ. 76/207/ΕΕΚ σχετικά με την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών και την Οδηγία με αρ. 97/80/ΕΚ αναφορικά με το βάρος της απόδειξης. Ο εν λόγω Νόμος καλύπτει θέματα λήψης θετικών δράσεων υπέρ ορισμένων κατηγοριών του κοινωνικού συνόλου σε θέματα σεξουαλικής παρενόχλησης, θέματα αντιστροφής του βάρους της απόδειξης κλπ. Επίσης, προνοεί για αποτελεσματικές θεραπείες σε περίπτωση παραβίασης της αρχής της ίσης μεταχείρισης καθώς επίσης για την εγκαθίδρυση Επιτροπής Ισότητας και Επιτροπής Έρευνας και Αξιολόγησης στην Απασχόληση. Οι μηχανισμοί αυτοί αναφέρονται σε θέματα σχετικά με την εισδοχή στην εργασία, την επαγγελματική εκπαίδευση και προαγωγή, την ίση αμοιβή, τους όρους εργοδότησης κλπ.

- Ο περί Γονικής Άδειας και Άδειας για λόγους Ανωτέρας Βίας Νόμος Αρ. 69(I) του 2002 (ημερομηνίας 23/5/2002) διασφαλίζει πλήρη εναρμόνιση με την Οδηγία του Συμβουλίου με Αρ. 97/80/ΕΕΚ και προβλέπει για το δικαίωμα γονικής άδειας χωρίς αποδοχές οποιουδήποτε γονέα, μέχρι 13 βδομάδες λόγω γέννησης ή υιοθεσίας παιδιού. Στην πρώτη περίπτωση η άδεια λαμβάνεται στο διάστημα που μεσολαβεί από τη λήξη της άδειας μητρότητας μέχρι τη συμπλήρωση του έκτου έτους της ηλικίας του παιδιού, ενώ στη δεύτερη περίπτωση μέχρις ότου συμπληρωθούν 6 χρόνια από την ημερομηνία της υιοθεσίας και ενόσω το παιδί είναι κάτω των 12 χρόνων. Επίσης, προνοεί για γονική άδεια μέχρι 7 ημέρες για λόγους ανωτέρας βίας. Ο εν λόγω Νόμος θα τεθεί σε ισχύ με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

- Ο περί Τερματισμού Απασχόλησης (Τροποποιητικός) Νόμος Αρ. 79(I) του 2002 προνοεί για μείωση των εβδομαδιαίων ωρών απασχόλησης των εργαζομένων με μερική απασχόληση, από 24 σε 18 ώρες, ώστε να δικαιούνται οι εργαζόμενοι με λιγότερες ώρες εργασίας σε πληρωμή λόγω πλεονασμού. Ο εν λόγω Νόμος τέθηκε σε εφαρμογή την 1/1/2003.

- Ο περί Ίσης Μεταχείρισης για Άνδρες και Γυναίκες στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης Νόμος Αρ. 133(I) του 2002

(που τέθηκε σε ισχύ την 1/1/2003), διασφαλίζει πλήρη εναρμόνιση με τις Οδηγίες του Συμβουλίου της Ε.Ε. 86/378/ΕΚ, 96/97/ΕΚ και 97/80/ΕΚ.

- Ο περί Ταμείων Προνοίας (Τροποποιητικός) Νόμος Αρ. 130(Ι) του 2002, προνοεί για την κατάργηση οποιασδήποτε διάκρισης λόγω φύλου, που υπήρχε στα Καταστατικά των Ταμείων Προνοίας. Ο εν λόγω Νόμος τέθηκε σε εφαρμογή την 1/1/2003.
- Ο περί Απόσπασης Εργοδοτούμενων στο πλαίσιο παροχής Υπηρεσιών Νόμος Αρ. 137(Ι) του 2002, διασφαλίζει ότι οι ελάχιστοι όροι και συνθήκες εργοδότησης και απασχόλησης των αποσπασμένων εργαζομένων στα πλαίσια παροχής προσωρινής εργασίας στο έδαφος της Δημοκρατίας, θα είναι οι ίδιοι με εκείνους που ισχύουν για τους ντόπιους εργαζόμενους στη Δημοκρατία, με βάση νομοθετικές κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ή/και συλλογικές συμβάσεις. Ο εν λόγω Νόμος θα τεθεί σε ισχύ με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ο περί Μερικής Απασχόλησης Εργοδοτούμενων (Απαγόρευση Διάκρισης) Νόμος Αρ. 76(Ι) του 2002, που θεσπίστηκε για τη προστασία των εργοδοτούμενων με μερική απασχόληση, προνοεί, ανάμεσα σε άλλα, για τη εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σ' ό,τι αφορά τους όρους και τις συνθήκες απασχόλησης τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΗΣ ΥΠΟΚΙΝΗΣΗΣ ΣΕ ΜΙΣΟΣ ΟΠΩΣ ΕΠΙΣΗΣ ΣΕ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΞΕΝΟΦΟΒΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

(α) Θεραπείες

- Η Κύπρος είναι ένα από τα 25 κράτη που έχει προβεί σε δήλωση δυνάμει του Άρθρου 14 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης, το οποίο αναγνωρίζει την αρμοδιότητα της Επιτροπής για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων (CERD) να επιλαμβάνεται αιτήσεων, που υποβάλλονται από άτομα ή ομάδες και ισχυρίζονται ότι είναι θύματα παραβίασης οποιουδήποτε δικαιώματος που καθορίζεται στη Σύμβαση. Επίσης, η Κύπρος έχει αποδεχθεί την αναγκαστική δικαιοδοσία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και την προαιρετική διάταξη της υποχρεωτικής δικαιοδοσίας του Άρθρου 36(2) του Καταστατικού του Διεθνούς Δικαστηρίου. Πρόσθετα, αναγνώρισε το δικαίωμα ατομικής προσφυγής, που αναφέρεται στο Άρθρο 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών.

Άτομο που εξαντλεί τις εσωτερικές θεραπείες οι οποίες προβλέπονται δυνάμει νόμων που θεσπίζονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, μπορεί να προσφύγει ή να υποβάλει αίτηση σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στις διάφορες διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως είναι η διεθνής σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το Πρώτο Προαιρετικό Πρωτόκολλο στο Διεθνές Σύμφωνο για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα και η Διεθνής Σύμβαση Εναντίον των Βασανιστηρίων και Άλλης Σκληρής, Απάνθρωπης και Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας.

- Η ελεύθερη άσκηση και προστασία των αστικών, πολιτικών και άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εντός του πλαισίου που εγγυάται το Σύνταγμα και οι διεθνείς συμβάσεις, διασφαλίζεται μέσα από αποτελεσματικές θεραπείες που παρέχονται σε εθνικό επίπεδο μέσω δικαστικών διαδικασιών ή άλλων μηχανισμών καθώς επίσης με τη θέσπιση ουσιαστικών νόμων και κανονισμών που θεσμοθετούν ή διευκολύνουν την εφαρμογή των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Με

το Άρθρο 30.1 του Συντάγματος διασφαλίζεται σε όλα τα άτομα το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Με το Άρθρο 30.2 διασφαλίζεται το δικαίωμα διεξαγωγής δίκαιης και δημόσιας δίκης, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, από ανεξάρτητο, αμερόληπτο και αρμόδιο δικαστήριο, που συστήνεται δυνάμει Νόμου και καθορίζονται τα ελάχιστα δικαιώματα και υποχρεώσεις του ατόμου, σε αστικές και ποινικές διαδικασίες. Το εν λόγω Άρθρο, ενσωματώνει ουσιαστικά όλες τις πρόνοιες των παραγράφων 1, 2 και 3 του Άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σύμφωνα με το Άρθρο 35 τα Δικαστήρια, (κατά την άσκηση της πολιτικής και ποινικής δικαιοδοσίας τους), καθώς επίσης το Ανώτατο Δικαστήριο, (κατά την άσκηση της δικαιοδοσίας του ως εφετείο, διοικητικό και συνταγματικό δικαστήριο), έχουν υποχρέωση όπως διασφαλίζουν την εφαρμογή του Άρθρου 30 και όλων των άλλων προνοιών του Συντάγματος αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, περιλαμβανομένων των αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Στη θέσπιση της νομοθεσίας, η εκτελεστική και νομοθετική εξουσία έχουν, δυνάμει του Άρθρου 35, την ίδια πιο πάνω υποχρέωση με αποτέλεσμα να θεσπίζονται ουσιαστικοί νόμοι και κανονισμοί, που θέτουν σε ισχύ ή διευκολύνουν την εφαρμογή των προνοιών του Συντάγματος για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

- Άτομα που παραπονούνται ότι οποιαδήποτε απόφαση πράξη ή παράλειψη οποιουδήποτε διοικητικού οργάνου ή δημόσιας αρχής βρίσκεται σε αντίθεση με τις πρόνοιες του Συντάγματος ή οποιουδήποτε Νόμου (περιλαμβανομένων διεθνών νομικών συμβάσεων που επικυρώθηκαν από τη Δημοκρατία) ή έγινε καθ' υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας, μπορεί να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο το οποίο, σύμφωνα με το Άρθρο 146 του Συντάγματος, κέκτηται αποκλειστικής δικαιοδοσίας να εκδικάζει οριστικά και αμετάκλητα μια τέτοια προσφυγή καθώς επίσης, εξουσία να κηρύσσει τέτοια πράξη ή απόφαση ως άκυρη και μη ισχύουσα ή σε περίπτωση παράλειψης, να κηρύσσει ότι αυτό που παραλείφθηκε έπρεπε να είχε γίνει. Το Άρθρο 146 του Συντάγματος ερμηνεύτηκε με επιτυχία, σε υποθέσεις παραβίασης, μεταξύ άλλων, του δικαιώματος σεβασμού της προσωπικής και οικογενειακής ζωής, του δικαιώματος της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας, της ελευθερίας της έκφρασης, της τέλεσης γάμου και δημιουργίας οικογένειας, της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι και του δικαιώματος να απολαμβάνει κανείς τα συνταγματικά κατοχυρωμένα ανθρώπινα δικαιώματα, χωρίς διάκριση λόγω φύλου. Όπως νομολογήθηκε, μετά από απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το Άρθρο 146(6) του Συντάγματος, παρέχει αστικό δικαίωμα σε κάθε ενδιαφερόμενο άτομο, που έχει υποστεί ζημιά ως εκ της απόφασης, πράξης ή παράλειψης που ακυρώθηκε με τη διαδικασία της

διοικητικής προσφυγής και το αίτημά του δεν ικανοποιήθηκε, να διεκδικήσει με πολιτική αγωγή δίκαιη και ανάλογη αποζημίωση ή άλλη θεραπεία.

- Πέραν των νομικών διαδικασιών που μπορούν να κινηθούν με διοικητική προσφυγή ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου με σκοπό την ακύρωση της απόφασης, πράξης ή παράλειψης διοικητικού οργάνου, οποιαδήποτε από τα μέρη δικαστικής διαδικασίας (πολιτικής, ποινικής ή κατ' έφεση) μπορεί να εγείρει θέμα αντισυνταγματικότητας των προνοιών ενός νόμου που, μεταξύ άλλων, είναι αντίθετες με συνταγματικές πρόνοιες που διέπουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς επίσης να εγείρει νομικά ερωτήματα κατά πόσο αυτές προσκρούουν σε πρόνοιες οποιασδήποτε Σύμβασης που έχει κυρώσει η Δημοκρατία.

- Σε άλλες περιπτώσεις, όπου η ισχυριζόμενη παραβίαση του δικαιώματος που εξετάζεται δεν πηγάζει από διοικητική πράξη, απόφαση ή παράλειψη που προσβάλλεται με διοικητική προσφυγή, ο παραπονούμενος έχει αγωγή για καταχώρηση πολιτικής αγωγής, ενώπιον δικαστηρίου. Τέτοια αγωγή μπορεί να ασκηθεί, ανάλογα με την περίπτωση, εναντίον ατόμου ή της Δημοκρατίας. Η Δημοκρατία σύμφωνα με το Άρθρο 172 του Συντάγματος ευθύνεται για οποιαδήποτε λανθασμένη πράξη ή παράλειψη, εκ της οποίας επήλθε ζημιά, που διαπράχθηκε από λειτουργό ή Αρχή της, κατά τη διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων του εν λόγω λειτουργού ή της Αρχής. Αποδεδειγμένη ζημιά, που συνδέεται με τις πράξεις ή τις παραλείψεις για τις οποίες ο κατηγορούμενος θεωρείται υπεύθυνος δικαιολογεί σε περίπτωση αστικής αγωγής επιδίκαση από το δικαστήριο, αποζημίωσης προς αποκατάσταση της ζημιάς. Σε αστικές αγωγές όπου η ευθύνη είναι αποτέλεσμα ενέργειας δημόσιου λειτουργού η οποία αντίκειται στο Σύνταγμα ή τις διεθνείς συμβάσεις, που επικύρωσε η Δημοκρατία, όπως είναι η παράνομη κράτηση ή η κακομεταχείριση από την Αστυνομία ή η παραβίαση του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής, τα δικαστήρια κέκτονται εξουσίας να επιδικάσουν εκτός από αποζημιώσεις και υποδειγματικές ή τιμωρητικές ζημιές. Σε δικαστική υπόθεση όπου ο εναγόμενος παραβιάζει το δικαίωμα του ενάγοντα για ιδιωτική ζωή, ηχογραφώντας τις τηλεφωνικές του συνδιαλλαγές, το Δικαστήριο επιδίκασε αποζημίωση παρά το ότι ο ενάγοντας δεν απόδειξε ότι υπέστη οποιαδήποτε ζημιά.

- Σε περιπτώσεις παραβίασης του δικαιώματος για ελευθερία κατά παράβαση του Αρθρου 11 του Συντάγματος (το οποίο αντιστοιχεί με το Άρθρο 5 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), παρέχεται, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του Αρθρου, δικαίωμα για αποζημίωση που μπορεί να ασκηθεί με την καταχώρηση πολιτικής αγωγής για παράνομη φυλάκιση. Η παράγραφος 7 παρέχει το

δικαίωμα σε οποιοδήποτε άτομο το οποίο στερήθηκε της ελευθερίας του, λόγω σύλληψης ή κράτησης, να κινήσει δικαστικές διαδικασίες προσβάλλοντας τη νομιμότητα της κράτησής του και επιτυγχάνοντας την αποφυλάκισή του αν αποδεικτεί ότι ήταν παράνομη (διαδικασία του προνομιακού διατάγματος habeas corpus).

(β) Σώματα – Οργανισμοί

- **Γενικός Εισαγγελέας Δημοκρατίας**

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας είναι ανεξάρτητος αξιωματούχος και προΐσταται της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, η οποία είναι ανεξάρτητη από την έννοια ότι δεν υπάγεται σε οποιοδήποτε Υπουργείο (Άρθρο 112). Οι εξουσίες του πηγάζουν από το Σύνταγμα και αφορούν την έναρξη, διεξαγωγή, συνέχιση ή διακοπή οποιασδήποτε διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου αναφορικά με οποιοδήποτε αδίκημα (Άρθρο 113). Οι εν λόγω εξουσίες παρέχουν επίσης στο Γενικό Εισαγγελέα το δικαίωμα όπως ασκεί έλεγχο και συντονισμό στη δημόσια υπηρεσία σ' ότι αφορά θέματα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. Επιπλέον είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου, του Υπουργικού Συμβουλίου και των Υπουργών και υπεύθυνος για τη διασφάλιση και τήρηση των αρχών της νομιμότητας και του κράτους δικαίου.

Κατά την ενάσκηση των συνταγματικών εξουσιών του ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας μπορεί αυτεπάγγελα να ζητήσει από την Αστυνομία όπως διεξάγει έρευνα για διάπραξη οποιοδήποτε ποινικού αδικήματος περιλαμβανομένου αδικήματος που σχετίζεται με παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων με απώτερο σκοπό την έναρξη ποινικής διαδικασίας εναντίον οποιοδήποτε ατόμου. Επίσης δύναται να δώσει οδηγίες στην Αστυνομία για διεξαγωγή έρευνας (συλλογή τεκμηρίων και ανακρίσεων) είτε η έρευνα διεξάγεται ύστερα από δικές του οδηγίες είτε στα πλαίσια ενάσκησης των καθηκόντων της Αστυνομίας για εντοπισμό και προσαγωγή των δραστών ενώπιον της δικαιοσύνης. Ο Γενικός Εισαγγελέας μπορεί αυτεπάγγελα να διατάξει την έναρξη και διεξαγωγή έρευνας για τη διάπραξη οποιοδήποτε ποινικού αδικήματος, αναφορικά με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων περιλαμβανομένων και αδικημάτων που σχετίζονται με ρατσισμό όπως αυτά καθορίζονται, μεταξύ άλλων, από το Άρθρο 2Α της Σύμβασης για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης (κυρωτικός) Νόμος ή τον Ποινικό Κώδικα ή τους κυρωτικούς Νόμους διεθνών συμβάσεων που σχετίζονται με το θέμα. Σε περιπτώσεις που σχετίζονται με ισχυριζόμενη διάπραξη οποιοδήποτε ποινικού αδικήματος

από μέλη της Αστυνομίας η εξουσία του Υπουργικού Συμβουλίου, δυνάμει του άρθρου 4 του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου (Κεφ. 155), να διορίζει ποινικούς ανακριτές για τη διεξαγωγή ερευνών έχει ανατεθεί (από το 1996 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου) στο Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος εξουσιοδοτήθηκε να διορίζει ποινικούς ανακριτές για διερεύνηση του όλου θέματος.

- **Επίτροπος Νομοθεσίας**

Ο/Η Επίτροπος Νομοθεσίας είναι ανεξάρτητος αξιωματούχος, υπεύθυνος/η για την αναθεώρηση και ενοποίηση της νομοθεσίας. Αποτελεί καθήκον του/της Επιτρόπου όπου εντοπίζεται οποιαδήποτε σύγκρουση της εσωτερικής και της διοικητικής πρακτικής με το διεθνές δίκαιο και την πρακτική στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να προτείνει τη λήψη των ενδεδειγμένων ενεργειών. Οποιοσδήποτε απαγορεύσεις ή περιορισμοί στα ανθρώπινα δικαιώματα που διασφαλίζονται από το Σύνταγμα πρέπει να υπαγορεύονται από νόμο και να επιβάλλονται μόνο όπου είναι απόλυτα απαραίτητοι προς το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας, δημόσιας τάξης και υγείας και της προστασίας των δικαιωμάτων που διασφαλίζονται από το Σύνταγμα, προς όφελος οποιοδήποτε ατόμου. Περιορισμοί ή απαγορεύσεις, δυνάμει νόμου, ερμηνεύονται αυστηρά από τα δικαστήρια.

- **Επίτροπος Διοίκησης**

Δυνάμει της πρόνοιας 5(Ι)(α) του περί Επιτρόπου Διοικήσεως Νόμου 1991 (Νόμος 3/91 όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 10(Ι)/95) η έκταση των εξουσιών του/της Επιτρόπου Διοίκησης να διερευνά παράπονα εναντίον δημοσίων υπηρεσιών και των λειτουργών τους (περιλαμβανομένης της Αστυνομίας και της Εθνικής Φρουράς), καλύπτει και τη διερεύνηση για παράπονα σ' ό,τι αφορά πράξεις ή παραλείψεις που παραβιάζουν ανθρώπινα δικαιώματα συμπεριλαμβανομένων παραπόνων για ρατσιστικές ή άλλες σχετικές μορφές διάκρισης και μη ανεκτικότητας.

Ο/η Επίτροπος Διοίκησης υποβάλλει, ετησίως, Έκθεση προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας η οποία και δημοσιεύεται. Η Έκθεση αυτή εμπεριέχει παρατηρήσεις και εισηγήσεις και αντίγραφο της αποστέλλεται προς το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Σε σχέση με κάθε συγκεκριμένη υπόθεση που διερευνάται, περιλαμβανομένων υποθέσεων για ρατσιστικές και άλλες σχετικές μορφές διάκρισης και μη ανεκτικότητας ετοιμάζεται έκθεση, η οποία υποβάλλεται από τον/την Επίτροπο Διοίκησης στην αρμόδια Αρχή, υπό τη δικαιοδοσία της οποίας υπάγεται η κυβερνητική

υπηρεσία ή ο δημόσιος υπάλληλος. Αντίγραφο της έκθεσης αποστέλλεται στον παραπονούμενο και στην περίπτωση που ο/η Επίτροπος Διοίκησης καταλήξει στην έκθεσή του/της ότι ο παραπονούμενος έχει υποστεί ζημιά ή αδικία, η έκθεση περιλαμβάνει εισηγήσεις και συστάσεις προς την αρμόδια Αρχή για αποκατάσταση της ζημιάς ή της αδικίας, καθορίζοντας το χρόνο εντός του οποίου θα πρέπει να γίνει μια τέτοια αποκατάσταση. Αν η εν λόγω αρμόδια Αρχή δεν υλοποιήσει την εισήγηση του/της Επιτρόπου, κατά την υποβολή της ειδικής Έκθεσης του/της, στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στο Υπουργικό Συμβούλιο, γίνεται σχετική αναφορά. Στην περίπτωση που οι πράξεις ή παραλείψεις, για τις οποίες ο/η Επίτροπος επισήμανε ότι η παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων του/της παραπονούμενου/νης συνιστά ταυτόχρονα διάπραξη ποινικού αδικήματος, όπως αδικήματα σε σχέση με ρατσισμό και άλλες σχετικές μορφές διάκρισης και μη ανεκτικότητας, αντίγραφο της έκθεσης υποβάλλεται στην αρμόδια Αρχή, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στο Υπουργικό Συμβούλιο και στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Με την υποβολή μιας τέτοιας έκθεσης στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, μπορεί να ασκήσει τη διακριτική του εξουσία και να διατάξει τη διεξαγωγή έρευνας από την Αστυνομία ή στην περίπτωση ποινικού αδικήματος για το οποίο υπάρχει ισχυρισμός ότι έχει διαπραχθεί από μέλος της Αστυνομίας να διορίσει ανεξάρτητους ποινικούς ανακριτές βάσει της εξουσίας που του ανέθεσε το Υπουργικό Συμβούλιο. Με την ολοκλήρωση μιας τέτοιας διερεύνησης και τη συλλογή τεκμηριωμένων αποδεικτικών στοιχείων, ο Γενικός Εισαγγελέας μπορεί να διατάξει την έναρξη ποινικών διαδικασιών. Εντός του 2001 η Επίτροπος Διοικήσεως επιλήφθηκε 1331 υποθέσεων, κυρίως στους τομείς της απασχόλησης, της παιδείας και της μετανάστευσης καθώς επίσης υποθέσεις αναφορικά με τις σχέσεις δημοσίων οργάνων και πολιτών.

- **Ο Εθνικός Οργανισμός για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Ο Εθνικός Οργανισμός για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συστάθηκε το 1998, με όρο εντολής την επίβλεψη και επιτήρηση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πρόκειται για ένα ανεξάρτητο Σώμα με ευρύτατη εκπροσώπηση από κυβερνητικές υπηρεσίες μη κυβερνητικούς οργανισμούς και τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ανάμεσα στις αρμοδιότητες του Οργανισμού είναι η διερεύνηση παραπόνων που υποβάλλονται για παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων παραπόνων οικονομικών εργατών και άλλων προσώπων (μη πολιτών της Δημοκρατίας). Άλλη αρμοδιότητα του Οργανισμού είναι η υποβολή εισηγήσεων για τροποποίηση νομοθεσιών που ενδεχόμενα αντίκεινται προς τις αρχές διεθνών συμβάσεων για τα ανθρώπινα

δικαιώματα. Ο Οργανισμός έχει επαφές με τις Πρεσβείες και τα Προξενεία των χωρών, οι υπήκοοι των οποίων εργάζονται ή διαμένουν στην Κύπρο, με σκοπό την αναφορά σε αυτό, οποιουδήποτε παραπόνου ή καταγγελίας αναφορικά με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων εναντίον των υπηκόων τους, σε μια προσπάθεια δημιουργίας καναλιού επικοινωνίας, διευκολύνοντας έτσι τη διαδικασία αναφοράς και διερεύνησης τέτοιων παραπόνων.

Ο Οργανισμός υποβάλλει, κάθε χρόνο, Έκθεση προς το Υπουργικό Συμβούλιο και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, αναφορικά με τις δραστηριότητές του και τις υποθέσεις παραβιάσεων που εξετάζει. Μία από τις πιο σημαντικές αρμοδιότητες του Οργανισμού είναι ο συντονισμός και η ετοιμασία περιοδικών εκθέσεων που υποβάλλονται σε διάφορα Σώματα, Επιτροπές (που καθορίζονται δυνάμει συμβάσεων) συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων, που συστάθηκε δυνάμει της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης. Ο Οργανισμός κυκλοφορεί την Έκθεσή του όπως και όλα τα σχετικά έγγραφα, παρατηρήσεις και εισηγήσεις της Επιτροπής σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες και μη κυβερνητικούς οργανισμούς, που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Απόδειξη της σημασίας που προσδίδει η Κυπριακή Δημοκρατία στην αποτελεσματική εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης και γενικά σε θέματα διάκρισης αποτελεί το γεγονός ότι η 15η περιοδική έκθεση της Δημοκρατίας (σε σχέση με την εν λόγω Σύμβαση), παρουσιάστηκε ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής από αντιπροσωπεία που αποτελείτο από το Γενικό Εισαγγελέα, τον Επίτροπο Νομοθεσίας και την Επίτροπο Διοίκησης. Επίσης, η σύσταση και λειτουργία ομάδας εθελοντών για θέματα προσφύγων είναι πολύ ενθαρρυντική εξέλιξη και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο για σύσταση παρόμοιων ομάδων σε άλλους εξειδικευμένους τομείς.

- **Προεδρικός Επίτροπος**

Ο Προεδρικός Επίτροπος διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και είναι υπεύθυνος για τις θρησκευτικές ομάδες των Μαρωνιτών, των Αρμενίων και των Λατίνων. Ο Επίτροπος αναπτύσσει στενή συνεργασία με τις θρησκευτικές ομάδες και επιλαμβάνεται θεμάτων ή αιτημάτων της κάθε ομάδας. Οι τρεις θρησκευτικές ομάδες είχαν πάντοτε αρμονικές σχέσεις με την υπόλοιπη κυπριακή κοινωνία. Ο διορισμός του Επιτρόπου ενδυναμώνει περαιτέρω τη σχέση αυτή αφού διασφαλίζει απόλυτα και συντονίζει άμεσα τις θρησκευτικές ομάδες, επιλύοντας τα προβλήματά τους.

- **Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Γυναικών**

Ο Εθνικός Μηχανισμός για τα Δικαιώματα των Γυναικών που υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης συστάθηκε το 1989 και αναδομήθηκε το 1994. Ο Μηχανισμός υποβάλλει εισηγήσεις προς το Υπουργικό Συμβούλιο σε θέματα, αναφορικά με την ισότητα και εμπλέκεται άμεσα στην εφαρμογή της εθνικής πολιτικής, στη διοργάνωση πληροφοριακών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και στην παροχή στήριξης σε γυναικείες οργανώσεις. Επίσης συμβάλλει στην κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση του κυβερνητικού τομέα σε θέματα ισότητας φύλων και λειτουργεί ως κανάλι επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ κυβέρνησης και μη κυβερνητικών οργανισμών στον τομέα αυτό. Το Συμβούλιο για τα δικαιώματα της γυναίκας, που αποτελείται από εκπροσώπους των κύριων γυναικείων οργανώσεων, συντεχνιών και άλλων μη κυβερνητικών οργανισμών και προεδρεύεται από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, είναι το πιο σημαντικό Σώμα του Μηχανισμού.

Εκτός από την αναθεώρηση της νομοθεσίας οι προτεραιότητες του Εθνικού Μηχανισμού επικεντρώνονται στην αύξηση της γυναικείας συμμετοχής στην πολιτική ζωή του τόπου και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων καθώς επίσης στην πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Ο ρόλος του Μηχανισμού επεκτείνεται πέραν της ανάπτυξης συγκεκριμένων γυναικείων δραστηριοτήτων και περιλαμβάνει την προοπτική συμμετοχής της γυναίκας σε όλα τα εθνικά σχέδια δράσης και τις πολιτικές. (Ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας σε όλες τις πολιτικές – Gender Mainstreaming).

Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2001-2002 προωθήθηκαν από τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας οι ακόλουθες δραστηριότητες:

- (α) Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και την Υπάτη Αρμοστεία της Ινδίας διοργανώθηκε στην Κύπρο εκδήλωση για το ρατσισμό και τη διάκριση που περιλάμβανε προβολή ταινίας της κας. Μίτρα Σεν με τίτλο «Απλά μια μικρή κουκίδα».
- (β) Διεξήχθηκε αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων σχετικά με τη συμμετοχή της γυναίκας στην πολιτική, την προβολή των γυναικών επιχειρηματιών και την καταπολέμηση της βίας εναντίον γυναικών εντός της οικογένειας.
- (γ) Προωθήθηκε αριθμός δραστηριοτήτων σε σχέση με τη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ζωή ενόψει των βουλευτικών εκλογών του Μαΐου 2001. Στόχος ήταν η υποστήριξη των γυναικών υποψηφίων με

την κυκλοφορία ειδικού βιβλιαρίου, διοργάνωση ραδιοφωνικών προγραμμάτων, εκτύπωση αφισών και προώθηση άλλων δραστηριοτήτων.

- (δ) Διοργανώθηκε εντός του 2002, ενημερωτικό πρόγραμμα κατάρτισης για την ισότητα των φύλων, το οποίο αποσκοπούσε στην ευαισθητοποίηση αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων στα θέματα αυτά.

Η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο των μη κυβερνητικών οργανισμών στον τομέα αυτό, αύξησε σημαντικά, μέσω του Εθνικού Μηχανισμού για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, τις επιχορηγήσεις, προς τους Οργανισμούς αυτούς, ώστε να είναι αρωγός στην εφαρμογή των προγραμμάτων και δραστηριοτήτων τους.

- **Βουλή των Αντιπροσώπων**

Η Βουλή των Αντιπροσώπων και οι Κοινοβουλευτικές Επιτροπές της (κατά την ενάσκηση των αρμοδιοτήτων τους περιλαμβανομένου και του κοινοβουλευτικού ελέγχου) έχουν εξουσία να εξετάζουν οποιοδήποτε ισχυρισμό ή θέμα σχετικά με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων

- **Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί**

Οι σημαντικότεροι μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί, που σχετίζονται με το θέμα της καταπολέμησης του ρατσισμού είναι οι ακόλουθοι:

- (α) Ο Διεθνής Σύνδεσμος για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Κύπρο.
- (β) Η Επιτροπή για την Αποκατάσταση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Κύπρο.
- (γ) Ο Εθνικός Οργανισμός για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- (δ) Η Κίνηση Στήριξης Αλλοδαπών.

Οι Οργανισμοί αυτοί διοργανώνουν / προωθούν ένα σημαντικό αριθμό εκδηλώσεων / προγραμμάτων με στόχο την προώθηση, το σεβασμό και την ευαισθητοποίηση του κοινού σε όλο το φάσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ιδιαίτερα στους τομείς της εκπαίδευσης και της βίας στην οικογένεια. Η Κυβέρνηση στηρίζει και επιχορηγεί τα διάφορα προγράμματα και

εκδηλώσεις. Αξιοσημείωτη είναι η σύσταση και λειτουργία (από μη κυβερνητικούς οργανισμούς και χρηματοδότηση της Κυβέρνησης) καταφυγίου για κακοποιημένες γυναίκες και ταμείου νομικής αρωγής για θύματα περιπτώσεων βίας στην οικογένεια.

- **Αρχή Προσφύγων**

Από το 2001 λειτουργεί η Αρχή Προσφύγων, που συστάθηκε δυνάμει του περί Προσφύγων Νόμου και αποτελείται από τους Γενικούς Διευθυντές των Υπουργείων Εσωτερικών (Πρόεδρος), Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και Εξωτερικών ή αντιπροσώπους των. Είναι ένα ανεξάρτητο Σώμα στο οποίο ανατέθηκε η εξέταση αιτήσεων παροχής πολιτικού ασύλου. Η Αρχή έχει επίσης αρμοδιότητα να επιτηρεί την εφαρμογή των προνοιών του Περί Προσφύγων Νόμου, να υποβάλλει προτάσεις και/ή εισηγήσεις προς την Κυβέρνηση ως προς τη διαμόρφωση πολιτικής, έκδοση οδηγιών / εγκυκλίων / κατευθυντήριων γραμμών σε θέματα που άπτονται του νόμου, της σχετικής διεθνούς σύμβασης, των πορισμάτων ή των σχετικών ψηφισμάτων του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ή άλλων Διεθνών Οργανισμών ή Σωμάτων.

Η Αρχή Προσφύγων ανέλαβε πλήρως τις ευθύνες της, από την 1^η Ιανουαρίου 2002 και οι πρώτες συνεντεύξεις αιτητών ασύλου έγιναν την 11^η Μαρτίου 2002. Από τις 22 Φεβρουαρίου 2002, μετά από σχετική τροποποίηση του περί Προσφύγων Νόμου, εγκαθιδρύθηκε και λειτουργεί ανεξάρτητη Αναθεωρητική Αρχή για δευτεροβάθμια εξέταση των αιτήσεων, αποτελούμενη από τρεις Λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας, που υποδείχθηκαν από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας και διορίστηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 24 Απριλίου 2002 (ένας Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ένας Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας και ένας Δικηγόρος της Δημοκρατίας), για θητεία τριών χρόνων.

Η Αρχή Προσφύγων ετοίμασε πληροφοριακό βιβλιάριο για τους αιτητές ασύλου το οποίο αποτελεί χρήσιμο οδηγό και περιέχει λεπτομέρειες ως προς τη διαδικασία υποβολής αίτησης ασύλου και εξασφάλισης άδειας παραμονής ή εργασίας, καθώς επίσης πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των, την παροχή δημοσίου βοηθήματος, τις συνεντεύξεις που προηγούνται της απόφασης για αναγνώριση του καθεστώτος πολιτικού πρόσφυγα, τη διαδικασία εξέτασης της αίτησης και το δικαίωμα υποβολής έφεσης. Επίσης περιλαμβάνει κατάλογο χρήσιμων τηλεφώνων κυβερνητικών τμημάτων και άλλων οργανισμών. Το προσωπικό της Αρχής Προσφύγων αποτελείται από τέσσερεις αρμόδιους λειτουργούς για την εξέταση αιτήσεων

για αναγνώριση του νομικού καθεστώτος του πρόσφυγα, ένα διοικητικό λειτουργό και άλλα τέσσερα άτομα (βοηθητικό / γραμματειακό προσωπικό).

Στην Αρχή Προσφύγων έχουν διατεθεί πέντε νέα ανακαινισμένα γραφεία στο κτίριο του Τμήματος Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών που χρησιμοποιούνται ως ακολούθως:

Υποδοχή /αίθουσα αναμονής (για τους αιτητές παροχής ασύλου) Γραφείο βοηθητικού / γραμματειακού προσωπικού και Αρχείο /Βιβλιοθήκη

Τρία γραφεία, για τους αρμόδιους λειτουργούς (αναγνώρισης του νομικού καθεστώτος του πρόσφυγα), όπου διεξάγονται οι συνεντεύξεις.

Ο τεχνικός εξοπλισμός έχει διασφαλιστεί καθώς επίσης οι υπηρεσίες μεταφραστή με τη βοήθεια του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, το οποίο παρέχει υπηρεσίες μετάφρασης σε σχέση με συνεντεύξεις που γίνονται με αιτητές στις ακόλουθες γλώσσες: φαρσί, τουρκική, αραβική, ρωσική, σερβοκροατική.

Σε ότι αφορά την εκπαίδευση οι τέσσερις Λειτουργοί βρίσκονται υπό εντατική επαγγελματική εκπαίδευση σε συνεργασία με το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού των ΗΕ για τους Πρόσφυγες, σε θέματα αξιολόγησης των αιτήσεων κλπ. Έχουν επίσης συμμετάσχει σε σεμινάριο που έγινε στην Κύπρο από αξιωματούχους της Ύπατης Αρμοστείας του Οργανισμού των ΗΕ για τους Πρόσφυγες, στη Γενεύη, σχετικά με τις νομικές επιπτώσεις από την παροχή ασύλου.

Επιπρόσθετα παρακολούθησαν δύο σεμινάρια που διοργανώθηκαν από το ACCORD στο Βερολίνο και στη Βιέννη (δύο εβδομάδων εργασιακής εκπαίδευσης) αναφορικά με πληροφορίες για τις χώρες προέλευσης. Προς το σκοπό ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας και αποτελεσματικότητας της Αρχής, προωθήθηκε πρόγραμμα «twinning light», το οποίο ανάμεσα σε άλλα επικεντρώθηκε στη κατάρτιση του προσωπικού και την ανάπτυξη του συστήματος αρχείου της Αρχής. Το σχετικό συμβόλαιο υπογράφηκε το Νοέμβριο 2003 και το Πρόγραμμα θα υλοποιηθεί εντός του Μαΐου 2003.

Τέλος ιδρύθηκε βιβλιοθήκη στο κτίριο της Αρχής Προσφύγων, η οποία εφοδιάστηκε με βασικές εκδόσεις σε θέματα ασύλου, χάρτες, πληροφορίες για χώρες προέλευσης, περιοδικά κλπ. Ο προϋπολογισμός της Αρχής για το έτος 2002 έχει ως εξής:

Αρχή Προσφύγων
Προϋπολογισμός για το 2002

| | | Κ.Λ |
|-----|---|-----------------------------|
| 1 | Τέσσερις ηλεκτρονικοί υπολογιστές συνδεδεμένοι με το διαδίκτυο και ο απαραίτητος εξοπλισμός (αποκτήθηκαν) | 4.000 |
| 2 | Τρεις φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές για τους τρεις Λειτουργούς | 4.500 |
| 3 | Τρεις εκτυπωτές (αποκτήθηκαν) | 1.000 |
| 4 | Φωτοτυπική μηχανή | 3.500 |
| 5 | Μηχανή τηλεμοιότυπου | 700 |
| 6 | Ένα σκάννερ | 150 |
| 7 | Έξι ερμάρια γραφείου | 560 |
| 8 | Επιδόματα διακίνησης και επιχορηγήσεις | 2.000 |
| 9 | Διευκολύνσεις (ηλεκτρισμός, τηλέφωνα, κλπ) | 1.000 |
| 10 | Εκδόσεις | 1.000 |
| 11 | Έξοδα γραφείου (Διάφορα) | 1.000 |
| 12 | Έξοδα αυτοκινήτου (από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας) | 2.000 |
| 13 | Εκπαίδευση των λειτουργών καταλληλότητας | 5.000 |
| 14 | Διεργονείς, μεταφράσεις, επίδομα ταξιδιών και συντήρησης | 25.000 |
| 15. | Διάφορα | 1.000 |
| | (Η πρόταση ολοκληρώνεται) | Λ.Κ52.410 4.682 ----- |
| | ΣΥΝΟΛΟ | Λ.Κ 87.092/ ΕΥΡΩ 150.670 |

Δυνατότητα υποδοχής

Η Κύπρος σχεδιάζει να προχωρήσει μέχρι την ημερομηνία ένταξής της στην Ευρωπαϊκή Ένωση με τη δημιουργία ενός νέου κέντρου υποδοχής στην περιοχή Κοφίνου της επαρχίας Λάρνακας, που αρχικά θα έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας 150 ατόμων και που θα μπορεί να επεκταθεί για να φιλοξενήσει μέχρι και 500 άτομα. Ταυτόχρονα, η Κύπρος σκοπεύει να συνεχίσει το υφιστάμενο σχέδιο παροχής , στους αιτούντες άσυλο, επιδομάτων διαμονής και διατροφής και δωρεάν ιατρικής περίθαλψης στις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει χώρος φιλοξενίας τους στο κέντρο υποδοχής.

- **Επίτροπος για Προστασία Προσωπικών Δεδομένων**

Η Επίτροπος για την Προστασία Προσωπικών Δεδομένων ως η αρμόδια Αρχή για την επιτήρηση και την προστασία των προσωπικών δεδομένων από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία, διορίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 17 Ιανουαρίου 2002 και έκτοτε λειτουργεί με δικό της γραφείο και προσωπικό. Η Επίτροπος για την Προστασία Προσωπικών Δεδομένων έχει γενικό όρο εντολής την εξέταση / διερεύνηση παραπόνου / αιτήματος οποιουδήποτε ατόμου, που αποτελείται στην υπηρεσία της, αναφορικά με τη σωστή εφαρμογή του περί Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Νόμου, τα δικαιώματα του αιτητή, καθώς επίσης πληροφόρηση σε σχέση με το αποτέλεσμα και τα μέτρα που λήφθηκαν αναφορικά με το παράπονο / αίτημα.

Η Επίτροπος έχει αποτελεσματική εξουσία παρέμβασης, για:

- (α) Έκδοση οδηγιών, για ομοιόμορφη εφαρμογή των προνοιών του Νόμου.
- (β) Με δική της πρωτοβουλία ή μετά από παράπονο που υποβάλλεται μπορεί να διατάξει τη διακοπή της συλλογής ή της επεξεργασίας καθώς επίσης την καταστροφή των δεδομένων, που ήδη έχουν συλλεγεί, όπου τα δεδομένα έχουν συλλεγεί κατά τρόπο αντίθετο με τις πρόνοιες του Νόμου,
- (γ) Υποβολή στους επεξεργαστές προσωπικών δεδομένων εισηγήσεων / συστάσεων και δημοσιοποίηση των συστάσεων / εισηγήσεων όπου κρίνεται ορθό.
- (δ) Επιβολή των ακολούθων διοικητικών κυρώσεων στους επεξεργαστές προσωπικών δεδομένων:
 - Προειδοποίηση με καθορισμένη χρονική διάρκεια, για συμμόρφωση.
 - Πρόστιμο μέχρι και πέντε χιλιάδες λίρες.
 - Προσωρινή ανάκληση της άδειας.
 - Μόνιμη ανάκληση της άδειας.
 - Καταστροφή του φακέλου ή διακοπή της επεξεργασίας και καταστροφή των δεδομένων.

Εντός του 2003 προγραμματίζονται προγράμματα και σεμινάρια εκπαίδευσης / κατάρτισης των λειτουργών του Γραφείου της Επιτρόπου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στα πλαίσια του Προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Twinning Light».

▪ Συμβουλευτική Επιτροπή για τη Βία στην Οικογένεια

Η Συμβουλευτική Επιτροπή που συστάθηκε δυνάμει του Νόμου για τη Βία στην Οικογένεια παρακολουθεί την εφαρμογή του νόμου και υποβάλλει εισηγήσεις ως προς τα ενδεικνυόμενα μέτρα για τη βελτίωσή του. Ειδικότερα, η Επιτροπή, που αποτελείται από επαγγελματίες του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, έχει ένα ευρύ πλαίσιο ευθυνών περιλαμβανομένων των ακολούθων:

- Παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης σε όλους τους επαγγελματίες.
- Προώθηση δημοσίων εκστρατειών.
- Δημιουργία κεντρικού συστήματος συλλογής δεδομένων για την έκταση της βίας στην οικογένεια.
- Συνεργασία ανάμεσα στους διάφορους οργανισμούς.
- Διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών.

Η Επιτροπή έθεσε ανάμεσα στις προτεραιότητές της, την εκπαίδευση των λειτουργών / φορέων που χειρίζονται υποθέσεις βίας στην οικογένεια μέσα από την προώθηση ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μέλη της Αστυνομίας, Λειτουργούς Ευημερίας, Ιατρούς, Σύμβουλους Σχολείων και Δασκάλους.

Επίσης, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στη βελτίωση της διατμηματικής συνεργασίας σ' ό,τι αφορά αντιμετώπιση περιστατικών βίας και στη χάραξη σαφών κατευθυντήριων γραμμών προς όλους τους ενδιαφερόμενους λειτουργούς / επιστημονικούς φορείς που επιλαμβάνονται επιστημονικές έρευνες σε σχέση με τη «Βία στην Οικογένεια».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Γενικός σκοπός της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες είναι, πέρα από πολλά άλλα, η προαγωγή της συνεργασίας, της αλληλοκατανόησης και της αγάπης μεταξύ των ανθρώπων και των λαών, μακριά από κάθε πλέγμα μισαλλοδοξίας και σοβινισμού, με στόχο την επικράτηση της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού απορρίπτει οποιαδήποτε μορφή ρατσισμού, φυλετικής διάκρισης, ξενοφοβίας και μισαλλοδοξίας. Με σαφείς οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς για ανεκτικότητα και σεβασμό της διαφορετικότητας, διακηρύττει ότι σέβεται την κουλτούρα, τα ήθη και έθιμα και τον πολιτισμό των αλλόγλωσσων μαθητών. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) έχει θέσει ως στόχο του, στις ανάγκες της διαμορφούμενης πολυπολιτισμικής Κυπριακής κοινωνίας, την ομαλή σχολική ένταξη και ανέλιξη όλων των μαθητών.

Στα πλαίσια του Προγράμματος της Διαπολιτισμικής Αγωγής και Εκπαίδευσης παρέχεται ενισχυτικός χρόνος για λειτουργία ομάδων στήριξης και αλφαριθμητισμού. Παρέχεται, επίσης, βοήθεια στους μαθητές των μειονοτήτων για προσωπική, εκπαιδευτική, επαγγελματική και κοινωνική ανάπτυξη. Για τους εκπαιδευτικούς πραγματοποιούνται συνέδρια και σεμινάρια πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης από την Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, της Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) διαθέτει πλήρη συγκεντρωτικά και αναλυτικά στοιχεία για την καταγωγή και χώρα προέλευσης των ξένων μαθητών και των μαθητών που προέρχονται από μειονότητες με σκοπό τον όσο το δυνατό καλύτερο προγραμματισμό της εκπαίδευσης που παρέχεται στα παιδιά αυτά.

Το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης επιχορηγεί πλήρως τα δίδακτρα και τα μεταφορικά των τουρκοκυπρίων μαθητών που φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία και διαθέτει κάθε χρόνο ποσά για συντήρηση των τουρκοκυπριακών

σχολείων. Όσο αφορά τους Μαρωνίτες έχει κτιστεί καινούργιο δημοτικό σχολείο το οποίο λειτουργεί από τη σχολική χρονιά 2001-2002 και στελεχώνεται από εκπαιδευτικούς που στέλνει το Υ.Π.Π., το οποίο επιχορηγεί και τα ιδιωτικά σχολεία στα οποία φοιτούν Μαρωνίτες μαθητές. Στη Σχολική Εφορεία Αρμενίων παραχωρείται ετήσια προϋπολογισμός για κάλυψη των μισθών των εκπαιδευτικών και των λειτουργικών εξόδων των Αρμενικών σχολείων.

ΜΕΤΡΑ ΔΡΑΣΗΣ

1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού παρέχει μέσα από τα Αναλυτικά Προγράμματα των διαφόρων μαθημάτων και μέσα από πολλά σχολικά βιβλία, όπως στα Νέα Ελληνικά, την Ιστορία, την Πολιτική Αγωγή,τη Γεωγραφία, την Πολιτική Οικονομία, τη Φιλοσοφία, τα Κοινωνικά Θέματα, τα σωστά μηνύματα για καλλιέργεια θετικών στάσεων απέναντι στις διαφορετικές ομάδες πληθυσμού που ζουν ανάμεσά μας.

Σημειώνεται ότι η εισαγωγή νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων και η συγγραφή και χρήση νέων σχολικών βιβλίων στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα στο Ενιαίο Λύκειο και στην Τεχνική Εκπαίδευση, συνάδει με τη γενικότερη εκπαιδευτική πολιτική του Υ.Π.Π, για εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης καθώς και για διάπλαση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων μέσα στο σύστημα αξιών και επιδιώξεων της Κυπριακής και ευρύτερα της Ευρωπαϊκής και Παγκόσμιας κοινωνίας.

Η αναβάθμιση και ενίσχυση του Καθηγητή Υπεύθυνου Τμήματος, το πρόγραμμα Δημιουργικότητα –Δράση-Κοινωνική Προσφορά(ΔΔΚ), οι θεσμοί της ενισχυτικής διδασκαλίας και των τάξεων υποδοχής, η ενίσχυση και αναβάθμιση της Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, η νέα διδακτική μεθοδολογία , ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών, το Πρόγραμμα πρόληψης βίας και απειθαρχίας είναι βασικές καινοτομίες για υλοποίηση των στόχων του Ενιαίου Λυκείου μεταξύ των οποίων και ο σεβασμός της διαφορετικότητας του κάθε μαθητή.

2. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Σε όλα τα σχολεία όλων των βαθμίδων τιμώνται με εκδηλώσεις ,ομιλίες και σχολικές ημερίδες η ημέρα του ΟΗΕ, η ημέρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η διεθνής ημέρα κατά των Φυλετικών Διακρίσεων κτλ., ενώ

σε αρκετά σχολεία λειτουργούν Όμιλοι και Επιτροπές ΟΗΕ, UNESCO, Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Ερυθρού Σταυρού, Πρόληψης της Βίας στην οικογένεια και στο σχολείο.

Πολλοί, επίσης, διαγωνισμοί έκθεσης και ζωγραφικής, παγκύπριοι ή σχολικοί, έχουν ως σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών, όπως για παράδειγμα το προσφυγικό δράμα που ταλαιπωρεί χιλιάδες ανθρώπους σε όλο τον κόσμο.

3. ΕΝΙΣΧΥΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προσφέρει ενισχυτικά ή διαφοροποιημένα προγράμματα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και αλλοδαπών για αποτελεσματικότερη επικοινωνία και ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Για καλύτερη κατάρτιση των εκπαιδευτικών οργανώνονται σεμινάρια προς τους εκπαιδευτικούς με θέμα τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία κατά τη σχολική χρονιά 2001-2002 ο αριθμός των αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούσαν σε δημοτικά σχολεία της Κύπρου ανερχόταν σε 2843. Το Υ.Π.Π στην προσπάθειά του για αποτελεσματική αντιμετώπιση των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών των αλλόγλωσσων μαθητών έδωσε ενισχυτικό χρόνο 935 επιπρόσθετων διδακτικών περιόδων, ο οποίος τη σχολική χρονιά 2002-2003 αυξήθηκε σε 1058 περιόδους, πέρα από τον ενισχυτικό χρόνο που δίδεται για τα προγράμματα στήριξης, αλφαριθμητισμού και ειδικών αναγκών.

Ο αριθμός των αλλόγλωσσων μαθητών, παλιννοστούντων και άλλων εθνικοτήτων, στη Μέση Εκπαίδευση ανερχόταν τη σχολική χρονιά 2001-2002 σε 1890. Συνολικά δόθηκαν στη Μέση Εκπαίδευση 2286 περίοδοι για τις ομάδες στήριξης και αλφαριθμητισμού, στις οποίες ανήκαν και οι παλιννοστούντες και αλλόγλωσσοι μαθητές.

Στα δημοτικά σχολεία έχουν δοθεί 1000 αντίτυπα των βιβλίων της γλωσσικής σειράς "Ανοίγω το Παράθυρο" του ΟΕΔΒ για τη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας σε παιδιά αλλοδαπών και παλιννοστούντων.

Λειτουργοί της Δημοτικής Εκπαίδευσης ενημερώθηκαν στην Αθήνα για τη φιλοσοφία, την εκπαιδευτική πολιτική και τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στο Τμήμα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ελλάδας για τους αλλόγλωσσους μαθητές. Οι ίδιοι λειτουργοί ενημερώθηκαν επίσης για τα

προγράμματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας και για τα Αναλυτικά Προγράμματα και άλλο σχετικό διδακτικό υλικό που έχει παραχθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Ελλάδας.

Επιθεωρητές της Μέσης Εκπαίδευσης έλαβαν μέρος σε Διεθνές Συνέδριο του Κέντρου Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Πατρών το 2001 και το 2002 με θέμα "Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Ελληνικά ως δεύτερη ή ξένη γλώσσα".

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση εφαρμόζει τα πιο κάτω προγράμματα:

Ελληνοπόντιοι και άλλοι αλλόγλωσσοι μαθητές φοιτούν, σε μικρό αριθμό, σε προγράμματα τακτικής φοίτησης τόσο στη Θεωρητική όσο και στην Πρακτική Κατεύθυνση.

Για τους μαθητές που φοιτούν στην τακτική φοίτηση παρέχεται, όπου είναι αναγκαίο, ειδική στήριξη, ιδιαίτερα στο μάθημα των Ελληνικών.

Ελληνοπόντιοι και άλλοι αλλόγλωσσοι μαθητές φοιτούν σε προγράμματα του Συστήματος Μαθητείας, ιδιαίτερα στην Τεχνική Σχολή Πάφου, στις ειδικότητες Υδραυλικών Συγκολλητών και Επιπλοποιίας/Ξυλουργικής.

Για τους πιο πάνω μαθητευόμενους η εξεύρεση εργασίας γίνεται από τους Επιθεωρητές Μαθητείας σε συνεργασία με τους λειτουργούς των Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας.

Ελληνοπόντιοι και άλλοι αλλόγλωσσοι μαθητές και ενήλικες φοιτούν σε προγράμματα των Απογευματινών και Βραδινών Τμημάτων των Τεχνικών Σχολών και καταβάλλουν δίδακτρα όπως και οι άλλοι σπουδαστές.

4. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

α) Σεμινάρια για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση για εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων . Επαναλήφθηκαν σε όλες τις πόλεις.

β) Σεμινάρια για τη Συναισθηματική Παιδεία για εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων. Έγιναν στη Λευκωσία, τη Λεμεσό και το Παραλίμνι.

- γ) Σεμινάρια Διδακτικής των Αγγλικών, προαιρετικά και στα πλαίσια της προϋπηρεσιακής κατάρτισης, όπου προωθείται η διγλωσσική εκπαίδευση στην Κύπρο.
- δ) Σεμινάρια στη Λευκωσία και στη Λεμεσό για την Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση.
- ε) Επαναλαμβανόμενα προγράμματα εκπαίδευσης Ποντίων δασκάλων. Διαρκούν έξι μήνες και σ' αυτά συμμετέχουν κάθε χρόνο 12 δάσκαλοι από περιοχές της Μαύρης Θάλασσας.
- στ) Σεμινάρια για καθηγητές της Υπηρεσίας Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής. Επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο σε όλες τις πόλεις.
- ζ) Γίνεται προσπάθεια, τέλος, για εμπλουτισμό της ταινιοθήκης και του Τμήματος Τεχνολογίας του Π.Ι. με ταινίες και άλλα μέσα για προαγωγή της κατανόησης παιδιών που ανήκουν σε μειονότητες.

5. ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (Κ.Ι.Ε)

Τα κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης συμβάλλουν στο Σχέδιο Δράσης ως εξής:

- α) Προσφορά δωρεάν μαθημάτων της Τουρκικής γλώσσας σε παιδιά Τουρκοκυπρίων που ζουν στην Πάφο.
- β) Διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας δωρεάν σε παιδιά παλιννοστούντων, του Πόντου και πολιτικών εξορίστων.

6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ COMENIUS – ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ

Μέσα από τις Σχολικές Συμπράξεις προωθείται η καταπολέμηση του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων και της ξενοφοβίας, ενώ παρέχονται ίσες ευκαιρίες για μόρφωση. Στα προγράμματα Comenius περιλαμβάνονται τα εξής σεμινάρια:

- α) Σεμινάριο Επαφής στην Πολωνία με θέμα " Εθνικές μειονότητες σε σχολεία σε αγροτικές περιοχές. Ίσες ευκαιρίες για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες". Συμμετέσχε το Γυμνάσιο Αγίου Αθανασίου.

- β) Το Λύκειο Ακρόπολης και το Λύκειο Λινόπετρας συμμετέσχαν σε σεμινάριο Επαφής με τίτλο "Καταπολέμηση του ρατσισμού και του κοινωνικού αποκλεισμού".
- γ) Καθηγητές της Σχολής Κωφών και του Ειδικού Σχολείου Απόστολος Βαρνάβας Λιοπετρίου έλαβαν μέρος σε σεμινάριο στο Βέλγιο με θέμα "Ειδική Εκπαίδευση και Διοίκηση".
- δ) Το Γυμνάσιο Φανερωμένης Λευκωσίας και το Γυμνάσιο Παναγίας Θεοσκεπάστης Πάφου έλαβαν μέρος σε σεμινάριο στη Ρουμανία με θέμα "Ένταξη παιδιών μειονοτήτων".
- ε) Η Αμερικανική Ακαδημία Λεμεσού έλαβε μέρος σε σεμινάριο με θέμα "Η επίδραση της μετανάστευσης στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, στην Ευρωπαϊκή ταυτότητα".
- στ) Το Λύκειο Βεργίνας έλαβε μέρος στο σεμινάριο "Ευρώπη, ρίζες, ταυτότητα και πολιτισμός".
- ζ) Το Ελένιο Δημοτικό Σχολείο Λευκωσίας έλαβε μέρος στο σεμινάριο "Τρόπος ζωής: Ομοιότητες , διαφορές στην Ευρώπη".
- η) Το Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας έλαβε μέρος στο σεμινάριο "Όλοι διαφορετικοί άλλα όλοι ίσοι".
- θ) Το ίδρυμα Χρίστου Στέλιου Ιωάννου συμμετέχει στο Πρόγραμμα GRUNDTVIG με θέμα "Πολιτισμός –Περιβάλλον και άτομα με Ειδικές Ανάγκες".

7. ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ – ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Βασικός σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ σχολείων από διάφορες χώρες και της αλληλοκατανόησης ανάμεσα στους νέους για έναν κόσμο ειρηνικό, χωρίς προκαταλήψεις και διακρίσεις.

Τα σημαντικότερα προγράμματα και συνέδρια κατά τη σχολική χρονιά 2000-2001 ήταν τα εξής:

- α) Προγράμματα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης του "Κέντρου Βορρά-Νότου" του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σε διεθνές συνέδριο στο

Στρασβούργο συμμετέσχαν καθηγήτριες από το Γυμνάσιο Αγλαντζιάς και το Λύκειο Απ.Πέτρου και Παύλου.

- β) Παγκόσμιο Μαθητικό Συνέδριο στη Χάγη, που οργανώνεται από το εκπαιδευτικό ίδρυμα The Hague International Model United Nations, το οποίο είναι συνδεδεμένο με το Τμήμα Δημοσίων Πληροφοριών των Ηνωμένων Εθνών. Την Κύπρο αντιπροσώπευσε ομάδα μαθητών και μαθητριών από το Παγκύπριο Γυμνάσιο και το Λύκειο Ακρόπολης με συνοδούς δυο Β. Διευθύντριες.
- γ) Συνέδριο Model European Parliament στο Ρότερνταμ της Ολλανδίας. Την Κύπρο εκπροσώπησε το Παγκύπριο Γυμνάσιο.
- δ) Δραστηριότητες του Οργανισμού Life-Link Σουηδίας. Την Κύπρο αντιπροσώπευσε το Λύκειο Κύκκου Πάφου.

8. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΥΣΕΑ)

Μέσα στα πλαίσια των στόχων της για παροχή βοήθειας σε όλους τους μαθητές που τη χρειάζονται, η ΥΣΕΑ παρεμβαίνει ειδικά μέσα στο σχολικό χώρο στοχεύοντας στην κοινωνική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι κοινωνικά αποκλεισμένοι μαθητές.

Οι Καθηγητές Συμβουλευτικής μέσω της ατομικής, ομαδικής και οικογενειακής Συμβουλευτικής και του μαθήματος της Κοινωνικής Αγωγής (προσφέρεται στη Γ΄ τάξη του Γυμνασίου) βοηθούν τα άτομα αυτά να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην κοινωνία. Η Συμβουλευτική παρέμβαση δεν περιορίζεται μόνο στη στήριξη των ατόμων που γίνονται θύματα του κοινωνικού αποκλεισμού και των οικογενειών τους, αλλά επεκτείνεται ιδιαίτερα μέσα στο χώρο του σχολείου με συγκεκριμένες ενέργειες (π.χ. σεμινάρια, διαλέξεις, ατομική Συμβουλευτική κτλ) με στόχο τον περιορισμό του ρατσισμού με την ευαισθητοποίηση ή τη μόρφωση του άμεσου κοινωνικού τους περιβάλλοντος (σχολείου, κοινότητας), ώστε να τα αποδεχθεί και να τα εντάξει στους κόλπους του.

9. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ (ΥΕΨ)

Η ΥΕΨ παρέχει ψυχολογικές υπηρεσίες προς τους γονείς και τα ίδια τα παιδιά, που στόχο έχουν την προσαρμογή τους στο Κυπριακό πολιτισμικό περιβάλλον, καθώς επίσης και συμβουλευτική προς τα σχολεία με σκοπό τη

διαμόρφωση προσεγγίσεων και ανάπτυξη δραστηριοτήτων που υποβοηθούν στην αλληλοκατανόηση και αποδεκτικότητα των ξένων και των Κυπρίων μαθητών.

Στα πλαίσια των καθημερινών δραστηριοτήτων τους οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι δέχονται, αξιολογούν και παρακολουθούν αριθμό ξένων μαθητών με ανεπάρκειες στον τομέα των κοινωνικών, γλωσσικών και αντιληπτικών δυσκολιών.

10. ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ UNESCO

Τα σχολεία UNESCO δραστηριοποιούνται, για να προβάλουν τα μεγάλα ιδανικά της UNESCO και του ΟΗΕ, την ειρήνη, τη φιλία, τη συνεργασία μεταξύ των λαών την αλληλοκατανόηση, την ανοχή, την αγάπη, και εργάζονται για να περιοριστούν οι προκαταλήψεις, οι διακρίσεις, οι αντιπαλότητες . Εργάζονται για να καταπολεμηθούν φαινόμενα όπως ο ρατσισμός, ο σοβινισμός, η ξενοφοβία, η μισαλλοδοξία. Κοινό όραμα η ειρήνη, η αγάπη, η φιλία, η συνεργασία.

Το ΚΕ΄ Παγκύπριο Συνέδριο των Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου που οργανώθηκε το 2002, είχε το εξής θέμα: «Ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η μισαλλοδοξία». Στο Συνέδριο έγινε αναφορά στα φαινόμενα αυτά, αναλύθηκαν τα αίτια που τα προκαλούν και εκφράστηκαν σκέψεις, προβληματισμοί και εισηγήσεις των νέων στα καίρια αυτά θέματα. Κύριο μοτίβο του Συνεδρίου υπήρξε το Άρθρο 1 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: «Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι σε αξιοπρέπεια και δικαιώματα».

11. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Σεμινάριο οργανώθηκε από τον Εθνικό Οργανισμό Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 1999, στη Λευκωσία και στη Λεμεσό, και το παρακολούθησαν εκπαιδευτικοί και μαθητές των Γυμνασίων και Λυκείων της Κύπρου.

12. Η ΕΝΤΑΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΚΟΡΜΟ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες στον κύριο κορμό της εκπαίδευσης αποτελεί πάγια και εναρμονισμένη προς τις διεθνείς διακηρύξεις και τάσεις φιλοσοφία και πολιτική του Υ.Π.Π. Η υιοθέτηση της πολιτικής αυτής

συνοδεύεται με αλλαγή νοοτροπιών, κοινωνικών αντιλήψεων, στάσεων και πεποιθήσεων προς τα παιδιά με ειδικές ανάγκες είτε αυτά είναι ενταγμένα στο εκπαιδευτικό σύστημα είτε στην κοινωνία. Έκφραση της πολιτικής αυτής αποτελεί ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999, καθώς και οι περί Μηχανισμού Έγκαιρης Εντόπισης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμοί του 2001 και οι περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμοί του 2001, οι οποίοι ρυθμίζουν την εφαρμογή του νέου Νόμου.

Το Κράτος προβαίνει στον έγκαιρο εντοπισμό παιδιών με ειδικές ανάγκες από την ηλικία των τριών ετών, στην πλήρη αξιολόγηση των αναγκών τους από πολυθεματική ομάδα αξιολόγησης και στην παροχή όλων των απαραίτητων μέσων, διευκολύνσεων, απαλλαγών και ειδικής βοήθειας από εκπαιδευτικό ή βοηθητικό προσωπικό για την απρόσκοπτη φοίτησή τους στα συνηθισμένα σχολεία. Κατά τη σχολική χρονιά 2002-2003 προσφέρθηκαν εξατομικευμένα προγράμματα σε 2 893 παιδιά, από 287 εκπαιδευτικούς. Επίσης, στελεχώθηκαν τα ειδικά σχολεία με το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό (117 δάσκαλοι) για ικανοποίηση των εκπαιδευτικών και άλλων αναγκών των 355 παιδιών που φοιτούν σε αυτά.

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας διασφαλίζει την ελευθερία της έκφρασης και το δικαίωμα να λαμβάνει κανείς και να προβάλλει πληροφορίες και ιδέες. Συνεπώς, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας στην Κύπρο είναι ικανά να λειτουργούν ως ελεύθερα και ανεξάρτητα όργανα χωρίς παρεμβάσεις ή έλεγχο από οποιαδήποτε κρατική αρχή.

Η ελευθερία που τους παρέχεται να ασκούν κριτική και να αποκαλύπτουν περιπτώσεις καταχρήσεων εξουσίας, πολιτικών ή πράξεων που εμπεριέχουν διάκριση, καθιστούν τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας θεματοφύλακες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο περί Τύπου Νόμος του 1989 διασφαλίζει την ελευθερία του τύπου, την ανεμπόδιστη κυκλοφορία των εφημερίδων, το δικαίωμα των δημοσιογράφων να μην αποκαλύπτουν τις πηγές των πληροφοριών τους και την ελεύθερη πρόσβαση σε επίσημες πληροφορίες. Αποτέλεσμα είναι ο έλεγχος των Αρχών από τυχόν κατάχρηση των εξουσιών τους ή παραβίαση των αρχών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης μέσα από μη νομοθετικές κατευθυντήριες γραμμές αναμένεται από τους δημοσιογράφους να ασκούν αυτοέλεγχο. Οι Κύπριοι δημοσιογράφοι έχουν το δικό τους Κώδικα

Συμπεριφοράς και έχουν συστήσει επιτροπή για την παρακολούθηση της εφαρμογής του.

Δυνάμει του περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμου του 1998, που διέπει τη λειτουργία των ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών, των τηλεοπτικών σταθμών και οπτικοακουστικών μέσων, απαγορεύεται μεταξύ άλλων, η διάδοση περιεχομένου που θα μπορούσε να οδηγήσει σε προτροπή για μίσος ή για ενθάρρυνση των διακρίσεων με βάση τη φυλή, το φύλο, τη θρησκεία ή την εθνικότητα. Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου έχει την ευθύνη διασφάλισης της εφαρμογής του νόμου και το δικαίωμα επιβολής κυρώσεων, όπου εντοπίζονται παραβιάσεις των προνοιών του.

Η μόνη μη ιδιωτική ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία είναι το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (ΡΙΚ) που επιχορηγείται από το Κράτος και διοικείται από ανεξάρτητο Συμβούλιο, το οποίο διασφαλίζει την τήρηση των αρχών της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσα από το περιεχόμενο των προγραμμάτων του.

Τα προγράμματα ντόπιας παραγωγής απευθύνονται κυρίως στο ελληνόφωνο κοινό της Κύπρου, που αποτελεί το 85% του πληθυσμού, αλλά το ΡΙΚ μεταδίδει και τηλεοπτικά ειδησεογραφικά προγράμματα, στην αγγλική και τουρκική καθώς επίσης ένα πολιτιστικό πρόγραμμα στην τουρκική. Περαιτέρω υπάρχουν προγράμματα για τουρκόφωνους, αγγλόφωνους και αρμενόφωνους ακροατές σε ένα από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς του.

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας παρέχουν ευρεία δημοσιότητα στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών καθώς επίσης στα ψηφίσματα άλλων διεθνών οργανισμών σχετικά με καταδικές που αφορούν το ρατσισμό και άλλες μορφές διάκρισης. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται από την Επιτροπή κατά των Φυλετικών Διακρίσεων τίθενται υπόψη του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών το οποίο τις διοχετεύει προς τα ΜΜΕ.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Η υπάρχουσα νομοθεσία, συλλογικές συμφωνίες και πρακτικές προνοούν για την ίση μεταχείριση κάθε ατόμου σε σχέση με την απασχόληση. Από τα μέσα του 1990 υιοθετήθηκε μια πιο ευέλικτη πολιτική αναφορικά με την προσωρινή εργασία ξένων εργατών, ώστε να μειωθεί το πρόβλημα της έλλειψης εργατικού δυναμικού κυρίως στους τομείς του τουρισμού, των οικοδομών, των κατασκευών και της γεωργίας.

Η γενική πολιτική και πρακτική της κυπριακής κυβέρνησης είναι ότι οι ξένοι εργάτες και οι οικογένειές τους θα πρέπει να απολαμβάνουν της ίδιας μεταχείρισης με αυτή που παρέχεται στους Κύπριους πολίτες σ' ό,τι αφορά θέματα απασχόλησης. Όλοι οι νόμοι και κανονισμοί περί απασχόλησης εφαρμόζονται πάνω στην ίδια βάση όσον αφορά ξένους και Κύπριους εργάτες. Εξαιρέση αποτελεί η εργοδότηση στο δημόσιο τομέα, όπου οι θέσεις καταλαμβάνονται από Κύπριους. Περαιτέρω, η Κυβέρνηση έχει κυρώσει και εφαρμόζει πλήρως τις Συμβάσεις του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας αρ. 111, 97 και 147 για τη Διάκριση (Εργασία και Επάγγελμα), Μετανάστευση για Εργασία (Αναθεωρημένη) και Μετανάστες Εργάτες (Συμπληρωματική Πρόνοια) καθώς επίσης τα Άρθρα 1 και 19 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με το δικαίωμα εργασίας και το δικαίωμα των μεταναστών εργατών και των οικογενειών τους για προστασία και βοήθεια.

Επιπρόσθετα στον τομέα της απασχόλησης το Εγχειρίδιο Λειτουργίας της Υπηρεσίας Απασχόλησης, που λειτουργεί με βάση διοικητικές διευθετήσεις, προνοεί ότι «πολιτική της Υπηρεσίας Απασχόλησης είναι η εξυπηρέτηση όλων των εργαζομένων και αιτητών για εξεύρεση εργασίας, χωρίς διάκριση λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικής καταγωγής και φύλου».

Περαιτέρω, το Υπουργικό Συμβούλιο με αποφάσεις του χαράσσει την πολιτική, τα κριτήρια και τις διαδικασίες εργοδότησης ξένων εργατών, σε προσωρινή βάση, με στόχο τη μείωση του προβλήματος της έλλειψης εργατικού δυναμικού και την επιβολή, μεταξύ άλλων, της υποχρέωσης στους εργοδότες για ίση μεταχείριση των ξένων εργατών με τους Κύπριους εργαζόμενους, σ' ό,τι αφορά όρους και συνθήκες απασχόλησης.

Σε περίπτωση παραβίασης, από μέρους των εργοδοτών, των υποχρεώσεων τους (όπως αυτές προκύπτουν από τις συμβάσεις εργασίας), επιβάλλονται κυρώσεις ανάμεσα στις οποίες η στέρηση άδειας εργοδότησης ξένων εργατών στο μέλλον.

Με στόχο την ενδυνάμωση της πρακτικής εφαρμογής των ίσων ευκαιριών και μεταχείρισης των ξένων εργατών, σε σχέση με τους όρους και τις συνθήκες εργοδότησής τους, υιοθετήθηκαν επιπρόσθετες διαδικασίες ελέγχου που περιλαμβάνουν:

- (α) Υποχρέωση των εργοδοτών όπως κατά την υποβολή αίτησης για άδεια απασχόλησης ξένου εργάτη υποβάλλεται, εκ των προτέρων, συμβόλαιο εργοδότησης στο οποίο να καθορίζονται οι όροι και οι συνθήκες εργασίας του εργοδοτούμενου. Στη συνέχεια το Υπουργείο

Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων υποβάλλει σχετική εισήγηση προς το Υπουργείο Εσωτερικών (Τμήμα Μετανάστευσης) για λήψη απόφασης ως προς την έκδοση ή μη της άδειας απασχόλησης.

- (β) Περιοδικές και επί τόπου επισκέψεις Λειτουργών των Επαρχιακών Γραφείων Εργασίας για εξέταση των συνθηκών εργασίας των ξένων εργατών.
- (γ) Παροχή διευκολύνσεων για θεραπεία από την αρμόδια Αρχή (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων) σε σχέση με την υποβολή / εξέταση παραπόνου, πριν από την προσφυγή σε οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία.

Τα δικαιώματα των παιδιών λαμβάνονται σοβαρά υπόψη. Παιδιά κάτω των 16 χρόνων δεν εργοδοτούνται στο βιομηχανικό τομέα. Οι ελεγκτές εργασίας εφαρμόζουν τις πρόνοιες του σχετικού νόμου αποτελεσματικά.

Στην Κύπρο διασφαλίζεται η δίκαιη μεταχείριση των ατόμων με αναπηρίες. Τα εν λόγω άτομα έχουν προνόμιο εισδοχής στο δημόσιο τομέα ενόσω τα προσόντα τους είναι τα ίδια με αυτά των άλλων υποψηφίων για συγκεκριμένη θέση.

ΠΡΟΝΟΙΑ

Το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας εντοπίζει περιπτώσεις φυσικής και ψυχολογικής βίας εναντίον γυναικών και τις αντιμετωπίζει μέσα από προγράμματα πρόληψης και θεραπείας. Παρέχει επίσης διαμονή και ανακούφιση στις γυναίκες που έτυχαν κακομεταχείρισης, καθώς επίσης διαμονή και στήριξη στα παιδιά τους.

Το Τμήμα παρέχει ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση σε κοινωνικούς λειτουργούς ώστε να μπορούν να εντοπίζουν έγκαιρα περιπτώσεις βίας στην οικογένεια προς το σκοπό παροχής στήριξης και βοήθειας. Επίσης κατά τη διάρκεια μη εργάσιμων ωρών παρέχονται υπηρεσίες, σε επείγουσες περιπτώσεις, μέσω ενός συστήματος αναμονής των κοινωνικών λειτουργών (“on call”). Οι λειτουργοί ευημερίας διορίζονται ως οικογενειακοί σύμβουλοι, με διευρυμένες εξουσίες, που τους επιτρέπουν να ενεργούν κατά τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Το Αρχείο Πληθυσμού και το Τμήμα Μετανάστευσης χειρίζονται, κυρίως, θέματα παραχώρησης αδειών εισόδου και αδειών προσωρινής παραμονής σε αλλοδαπούς (για επισκέψεις, φοίτηση σε σχολεία και εργασία κτλ.). Επίσης είναι το αρμόδιο Τμήμα που αποφασίζει για την παραχώρηση κυπριακής υπηκοότητας είτε με εγγραφή είτε με πολιτογράφηση. Το Τμήμα αυτό, επιπρόσθετα των πιο πάνω αρμοδιοτήτων, εκδίδει κυπριακά διαβατήρια, προσφυγικές ταυτότητες όπως επίσης και εκλογικά βιβλιάρια.

Το Αρχείο Πληθυσμού και το Τμήμα Μετανάστευσης, στην προσπάθειά του να βελτιώσει και να εκσυγχρονίσει τις υπηρεσίες που παρέχονται στο κοινό, ετοίμασε ένα πληροφοριακό βιβλιάριο που εμπεριέχει χρήσιμες πληροφορίες προς τους πολίτες σχετικά με την άμεση προστασία των δικαιωμάτων τους. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει πληροφορίες σε σχέση με:

- Τη διαδικασία έκδοσης πολιτικής ταυτότητας και προσφυγικής ταυτότητας.
- Τη διαδικασία εγγραφής στον εκλογικό κατάλογο και την έκδοση εκλογικού βιβλιαρίου.
- Τη διαδικασία έκδοσης κυπριακού διαβατηρίου.
- Τη διαδικασία εγγραφής ατόμων κυπριακής καταγωγής ως πολιτών της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη διαδικασία παραχώρησης της κυπριακής υπηκοότητας με πολιτογράφηση.
- Τη διαδικασία παραχώρησης άδειας μετανάστευσης και παραμονής στη Δημοκρατία.
- Τη διαδικασία απόκτησης άδειας εισόδου και άδειας παραμονής από αλλοδαπούς επισκέπτες.
- Τη διαδικασία εισόδου και παραμονής ξένων φοιτητών /μαθητών για σπουδές σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της Κύπρου.
- Τη διαδικασία έκδοσης και ανανέωσης άδειας προσωρινής παραμονής και εργασίας αλλοδαπού προσωπικού διεθνών εταιρειών.
- Τη διαδικασία εξασφάλισης και ανανέωσης άδειας παραμονής και εργασίας ξένων εργατών και αλλοδαπών οικιακών βοηθών.

- Τη διαδικασία εξασφάλισης άδειας εισόδου/ παραμονής και εργασίας αλλοδαπών καλλιτέχνιδων, μουσικών και καλλιτεχνικών συγκροτημάτων.

ΥΓΕΙΑ

Η ιατρική φροντίδα παρέχεται από Νοσοκομεία / Ιατρικά Κέντρα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο δημόσιο τομέα είναι δωρεάν σε πρόσωπα με χαμηλό εισόδημα. Ασθενείς, φορείς του AIDS, δικαιούνται δωρεάν ιατροφαρμακευτικής στα κυβερνητικά νοσοκομεία.

Η κυβερνητική πολιτική διασφαλίζει την αρχή της ισότητας σ'ότι αφορά πρόσβαση στα Νοσοκομεία και άλλα Ιατρικά Κέντρα του Υπουργείου Υγείας.

Το Εθνικό Πρόγραμμα για τους φορείς του AIDS εφαρμόζεται με βάση τις πιο κάτω τέσσερις κατευθυντήριες αρχές και με βάση τη σχετική στρατηγική και έλεγχο του HIV/AIDS:

1. Πρόληψη σεξουαλικής μετάδοσης του HIV με βάση:
 - (i) Την προώθηση της αποχής, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, τις ασφαλείς σεξουαλικές πρακτικές και τη σωστή χρήση προφυλακτικών.
 - (ii) Τα σχολικά προγράμματα (πρωτοποριακή εκπαίδευση, διαλέξεις κλπ), προγράμματα στο ευρύ κοινό, την Εθνική Φρουρά, την Αστυνομία, και σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς και άλλες ομάδες.
2. Πρόληψη μετάδοσης του HIV μέσω του αίματος και των παραγώγων του αίματος μέσω:
 - (i) Γενικού ελέγχου των εισφορών αίματος.
 - (ii) Επιλογής των δοτών και παροχής συμβουλευτικής υπηρεσίας.
3. Πρόληψη προγεννητικής μετάδοσης του HIV μέσω:
 - (i) Εκπαιδευτικής αγωγής σε θέματα υγείας.
 - (ii) Παρακολούθησης και παροχής συμβουλών σε εγκύους.
 - (iii) Προγεννητικής θεραπείας με AZT για τις μολυσμένες με HIV εγκύους.

4. Μείωση της προσωπικής και κοινωνικής επίδρασης του HIV με την παροχή:

- (i) Δωρεά θεραπείας σε Κύπριους.
- (ii) Εργαστηριακών υπηρεσιών διάγνωσης και παρακολούθησης, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας.
- (iii) Συμβουλών (πριν και μετά την εξέταση η οποία είναι συνεχής για τους ασθενείς με HIV και AIDS) καθώς επίσης παροχή συμβουλών προς τις οικογένειες όσων ζητούν στήριξη. Επίσης παρέχεται κοινωνική και οικονομική στήριξη προς όλους τους ενδιαφερόμενους από την Κυβέρνηση και τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς.
- (iv) Εκπαίδευσης του κοινού προς αποφυγή διακρίσεων και σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ασθενών με HIV και AIDS και των οικογενειών τους.

Εκπαίδευση στο τομέα της Υγείας:

Η Εκπαίδευση στο τομέα της Υγείας διεξάγεται με:

- Παραδοσιακές μεθόδους όπως διαλέξεις, προγράμματα από τα ΜΜΕ, ειδικές εκδηλώσεις, διανομή υλικού, ομιλίες σε διάφορες ομάδες του πληθυσμού κυρίως στη νεολαία, κλπ,
- πρωτοποριακή εκπαίδευση που διεξάγεται πάνω σε πιλοτική βάση σε μικρό αριθμό των τελευταίων τάξεων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και
- ειδικά προγράμματα που απευθύνονται σε επιλεγμένες ομάδες (όπως σε αλλοδαπές που εργάζονται σε μπαρ) και διεξάγονται σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού, τη νεολαία του Συνδέσμου Κυπρίων Οδηγών, μέλη Συντεχνιών κλπ.

Προσδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση σε θέματα υγείας για:

- την αλλαγή συμπεριφοράς κυρίως σε σχέση με τη σεξουαλική μετάδοση του ιού με πληροφόρηση ως προς την αποχή και το καθυστερημένο σεξ, την αυτοσυγκράτηση, το ασφαλές σεξ και τη σωστή χρήση προφυλακτικού,

- την ευαισθητοποίηση σε σχέση με τις κοινωνικές και προσωπικές πτυχές της επιδημίας, και
- τις γενικές πτυχές της επιδημίας (πχ τους λιγότερο συχνούς τρόπους μετάδοσης του ιού στην Κύπρο).

Επιδημιολογική παρακολούθηση

Η επιδημία παρακολουθείται πρώτιστα μέσω συνδυασμού και ανάλυσης των στατιστικών στοιχείων, τα οποία αναφέρονται στις αρχές.

Επιπρόσθετα, διεξάγεται έρευνα μεταξύ:

- ασθενών με σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες,
- νεοσύλλεκτων στρατιωτών, και
- άλλων ομάδων, όπου κρίνεται αναγκαίο (πχ το 1992 και 1993 μια ομάδα ανθρώπων που υπεβλήθη σε προγραμμαίο τεστ θαλασσαιμίας έκαναν ανώνυμα τεστ για HIV και δεν βρέθηκαν θετικοί).

ΝΕΟΛΑΙΑ

Με την ευκαιρία της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης και της Παγκόσμιας Διάσκεψης κατά του Ρατσισμού, των Φυλετικών Διακρίσεων, της Ξενοφοβίας, της Μισαλλοδοξίας και της μη Ανεκτικότητας, οργανώθηκε από το Συμβούλιο του Οργανισμού Νεολαίας, με την οικονομική υποστήριξη της Κυβέρνησης, ένας σημαντικός αριθμός αντιρατσιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων. Οι εκδηλώσεις αυτές περιλάμβαναν φωτογραφική έκθεση, κατασκήνωση για ομάδες νεαρών ατόμων (από την Κύπρο και το εξωτερικό) καθώς επίσης αντιρατσιστικό φεστιβάλ με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Ανεκτικότητας.

Η Κύπρος συμμετέχει στα Προγράμματα της ΕΕ, τα οποία σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον αγώνα κατά του ρατσισμού, όπως τα προγράμματα «Νεολαία», «Σωκράτης» και «Λεονάρντο».

ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Σ' ό,τι αφορά το ρόλο που διαδραματίζει η Αστυνομία στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δίνεται έμφαση στο καθήκον της να τηρεί τη δημόσια τάξη και ασφάλεια ώστε όλοι οι πολίτες να απολαμβάνουν των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τους. Πρωταρχικός ρόλος της Αστυνομίας

είναι η προστασία της ζωής και της περιουσίας και της πρόληψης και καταστολής του εγκλήματος με απώτερο στόχο την προσαγωγή των δραστών ενώπιον της δικαιοσύνης. Πρόσθετα αναφέρεται ότι κατά τη λήψη θετικών ενεργειών προς την κατεύθυνση προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Αστυνομία οφείλει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της.

Προς την κατεύθυνση αυτή, ο Αρχηγός της Αστυνομίας σύστησε το 1998 το «Γραφείο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Αστυνομίας» και διόρισε το Διευθυντή του Τμήματος Ερευνών και Ανάπτυξης ως τον «Αστυνομικό Συντονιστή σε Θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων». Έκτοτε, συλλέγονται σε μηνιαία βάση στατιστικά στοιχεία σε όλα τα αστυνομικά τμήματα σε σχέση με παράπονα εναντίον της Αστυνομίας ή παράπονα της Αστυνομίας για κακομεταχείριση μελών της, τα οποία κατατάσσονται ως ακολούθως:

- (i) Παράπονα εναντίον της Αστυνομίας για ισχυριζόμενη βία/κακομεταχείριση πολιτών, υπόπτων, κατηγορούμενων σε ποινικές υποθέσεις ή φυλακισμένων.
- (ii) Ισχυριζόμενη βία / κακομεταχείριση αστυνομικών από πολίτες, υπόπτους ή άτομα που τελούν υπό κράτηση.

Η Αστυνομία συνεργάζεται στενά με την Ιντερπόλ, το FBI και άλλες ευρωπαϊκές και διεθνείς υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου καθώς επίσης με αξιωματικούς συνδέσμους ξένων χωρών που εδρεύουν στην Κύπρο, προς το σκοπό συλλογής και ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων αναφορικά με διάφορες μορφές διεθνικού εγκλήματος, περιλαμβανομένης της εμπορίας και εκμετάλλευσης ανθρώπων. Βρίσκεται σε εξέλιξη η συνομιλία διμερούς συμφωνίας με την Ευροπόλ (Europol) για την εγκαθίδρυση της μεταξύ τους, αστυνομικής συνεργασίας σε θέματα πάταξης της διεθνούς εγκληματικότητας. Επίσης βρίσκεται σε εξέλιξη η μηχανογράφηση των στατιστικών στοιχείων σ' ότι αφορά περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών.

Η Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου, παρέχει ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια και διαλέξεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία υπογραμμίζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης όλων των ανθρώπων (Κυπρίων ή ξένων). Οι διαλέξεις παρέχονται από Καθηγητές Πανεπιστημίου, το Γενικό Εισαγγελέα, Λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας και προσοντούχους Ανώτερους Αξιωματικούς της Αστυνομίας. Παρόμοιες διαλέξεις παρέχονται επίσης σε όλες τις περιφερειακές αστυνομικές διευθύνσεις.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια της αρχικής και ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης, οι αστυνομικοί διδάσκονται και εκπαιδεύονται στη χρήση σύγχρονων τεχνικών διερεύνησης και στην ανάκριση και λήψη καταθέσεων από υπόπτους με βάση τις πρόνοιες του Περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου (Κεφ. 155) και των Δικαστικών Κανόνων (Judges' Rules - οδηγίες για τη σωστή διερεύνηση των υπόπτων που εκδόθηκαν από το Υπουργείο Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου και επεκτάθηκε η εφαρμογή τους και στην Κύπρο).

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και ο Αρχηγός Αστυνομίας, με οδηγίες και εγκυκλίους προς όλες τις αστυνομικές διευθύνσεις / τμήματα και μονάδες, καλούν τα μέλη της Αστυνομίας όπως σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα κατά τη σύλληψη, ανάκριση ή κράτηση των υπόπτων και προσδίδουν ιδιαίτερη προσοχή και σημασία στην πιστή εφαρμογή των προνοιών του Συντάγματος και των Διεθνών Συμβάσεων, περιφρουρώντας έτσι τα ανθρώπινα δικαιώματα και τους νόμους της Δημοκρατίας.

Τα τελευταία χρόνια προσδίδεται ιδιαίτερη σημασία και έχουν εντατικοποιηθεί οι προσπάθειες για συστηματική εξειδίκευση / εκπαίδευση των μελών της Αστυνομίας σχετικά με το χειρισμό περιπτώσεων βίας στην οικογένεια. Για σκοπούς εφαρμογής των προνοιών του νέου περί Βίας στην Οικογένεια Νόμου (αρ.119(I)/2000), που μεταξύ άλλων, προνοεί για τη δυνατότητα χρήσης οπτικοακουστικού εξοπλισμού κατά τη διαδικασία λήψης καταθέσεων από θύματα βίας, διοργανώθηκαν από την Αστυνομική Ακαδημία εξειδικευμένα προγράμματα εκπαίδευσης ομάδων αστυνομικών (ανδρών και γυναικών) σχετικά με τον τρόπο που λαμβάνονται οι συνεντεύξεις όταν πρόκειται για οπτικογραφημένες καταθέσεις γυναικών και παιδιών που έτυχαν κακομεταχείρισης.

Σε συνεργασία με το Βρετανικό Συμβούλιο, το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης μετακάλεσε εμπειρογνώμονες σε θέματα βίας στην οικογένεια, την κα. Jane McGill και το κ. Jail Faulkner, για σκοπούς κατάρτισης / εκπαίδευσης μελών της Αστυνομίας, η οποία έλαβε χώρα στην Αστυνομική Ακαδημία μεταξύ 10-20 Οκτωβρίου 1999. Εντός του 2000, έλαβαν χώρα ακόμη δύο Σεμινάρια με σκοπό την υποβοήθηση της αστυνομικής δύναμης στον αποτελεσματικότερο χειρισμό υποθέσεων βίας στην οικογένεια. Το ένα πραγματοποιήθηκε υπό την ευθύνη του καθηγητή Marko Turk το Σεπτέμβριο του 2000 και το άλλο υπό την ευθύνη της κας. Jane McGill, το Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Η κα. McGill, πραγματοποίησε ακόμη ένα Σεμινάριο, το Δεκέμβριο του 2001.

Ειδικότερα, τα προγράμματα που παρέχονται από την Αστυνομική Ακαδημία στοχεύουν στη γενική ευαισθητοποίηση των εκπαιδευόμενων. Η παροχή ειδικών μαθημάτων (με τη μετάκληση εμπειρογνομόνων από το εξωτερικό) σε επιλεγμένες ομάδες γυναικών και ανδρών αστυνομικών στοχεύουν στην εξειδίκευση των εν λόγω ατόμων. Οι αστυνομικοί αυτοί τοποθετούνται στους αστυνομικούς σταθμούς κάθε επαρχίας για να προσφέρουν την εμπειρογνομοσύνη τους, πάνω σε 24ωρη βάση, στα θύματα βίας στην οικογένεια και για χειρισμό τέτοιων υποθέσεων.

Κατά τα τελευταία χρόνια το Γραφείο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Αστυνομίας, έχει μεταφράσει (στην ελληνική) και δημοσιεύσει περισσότερα από 5.000 φυλλάδια και κείμενα περιλαμβανομένης της Διακήρυξης 690 (1979) της Γενικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης και των Οδηγιών της Επιτροπής για την Αποτροπή Βασανιστηρίων. Τα εν λόγω φυλλάδια και κείμενα, διανεμήθηκαν σε όλους τους αστυνομικούς και στο κοινό.

Η Αστυνομία συνεχίζει να εφαρμόζει το Πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης, «Αστυνομία και Ανθρώπινα Δικαιώματα μετά το 2000», διοργανώνοντας διάφορες εκδηλώσεις. Ανάμεσα σε άλλα το Γραφείο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Αστυνομίας μετάφρασε (στην ελληνική) και τις ακόλουθες εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι οποίες αναμένεται να εκδοθούν και να κυκλοφορήσουν, σύντομα, ανάμεσα στα μέλη του Σώματος:

1. «Εφόδια προς συζήτηση – Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για την Αστυνομία και Ανθρώπινα Δικαιώματα».
2. «Ενημερωτικό εγχειρίδιο για την Αστυνομία – Η προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο».

Επίσης, η Αστυνομία υιοθέτησε και εφαρμόζει τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον «Ευρωπαϊκό Κώδικα Αστυνομικής Συμπεριφοράς» και είναι στη διαδικασία μετάφρασης (στα ελληνικά) της «Εισήγησης (2001) 10», που υιοθετήθηκε από την Υπουργική Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 19 Σεπτεμβρίου 2001, καθώς επίσης του Επεξηγηματικού Μνημονίου για τον «Ευρωπαϊκό Κώδικα Αστυνομικής Συμπεριφοράς».

Επιπρόσθετα, μέλη της Αστυνομίας μετέχουν σε Διεθνείς Διασκέψεις και Σεμινάρια σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Η Αστυνομία γνωρίζει καλά ότι κάθε πρόσωπο έχει ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία είναι αναφαίρετα και κανείς δεν έχει το δικαίωμα να τα παραβιάζει. Κατά την προστασία και το σεβασμό των δικαιωμάτων του ατόμου, οι αστυνομικοί μετατρέπουν τις αξίες αυτές σε πράξεις. Η διεθνής συνεργασία με ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, η χρήση νέας τεχνολογίας και αστυνομικών τεχνικών κλπ, προσφέρει μεγάλη βοήθεια στις Αστυνομίες όλων των χωρών και διασφαλίζει ότι οι διαδικασίες και πρακτικές που ακολουθούνται ανταποκρίνονται στα διεθνή πρότυπα αστυνόμευσης.

Η Αστυνομία είναι πρόθυμη να συνεργαστεί και να βοηθήσει, με οποιοδήποτε τρόπο, διεθνείς αστυνομικούς οργανισμούς στα πλαίσια της συλλογικής προσπάθειας για προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος αναφέρεται ότι το Φεβρουάριο του 2002, λόγω έρευνας που διεξήγαγε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή του κοινού στο θέμα κράτησης αναπήρων υπόπτων κάτω από συνθήκες μη ειδικής μεταχείρισης. Συμφωνήθηκε όπως η κράτηση στις Φυλακές ατόμων με ειδικές ανάγκες για σκοπούς προανάκρισης, αποφεύγεται.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει συστήσει πάνω σε μόνιμη βάση πρόγραμμα εκπαίδευσης των δικαστών των δικαστηρίων πρωτοβάθμιας δικαιοδοσίας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα αυτό, οι δικαστές των κατώτερων δικαστηρίων λαμβάνουν, σε τακτική βάση, εκπαίδευση σε διάφορους τομείς του δικαίου και σε θέματα σχετικά με την ευρύτερη έννοια της απονομής της δικαιοσύνης, που περιλαμβάνει:

1. Τα ανθρώπινα δικαιώματα, με ιδιαίτερη αναφορά στην κυπριακή νομολογία και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
2. Το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, με ιδιαίτερη αναφορά στις Διεθνείς Συμβάσεις.
3. Τη συμπεριφορά των Δικαστών, με έμφαση στη ψυχολογία των μαρτύρων και των δικηγόρων, τους κανόνες δεοντολογίας, τη συμπεριφορά προς το κοινό και τους δικηγόρους και τη μελέτη διαφόρων κοινωνικών φαινομένων.

4. Την εκπαίδευση των δικαστών Οικογενειακών Δικαστηρίων σε θέματα σχετικά με την αντιμετώπιση παιδιών και κοινωνικών θεμάτων που σχετίζονται με τη προσωπική κατάσταση.

Εντός του 2003 προγραμματίζεται επίσκεψη Κυπρίων δικαστών στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Κεφάλαιο IV

Σχέδιο Δράσης

Με στόχο την περαιτέρω βελτίωση και εκσυγχρονισμό της υφιστάμενης νομοθεσίας και των δομών/μηχανισμών που υπάρχουν, η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας υιοθέτησε, υπό το φως των συμπερασμάτων της Ευρωπαϊκής και της Παγκόσμιας Διάσκεψης κατά του Ρατσισμού, τις ακόλουθες προτεραιότητες:

Προτεραιότητες

- Κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης εναντίον των Γυναικών.
Υπεύθυνη Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.¹
- Κύρωση του Καταστατικού της Ρώμης για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο.
Υπεύθυνη Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.²
- Κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων της.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή: πρώτο εξάμηνο του 2002.³
- Κύρωση του 12ου Πρωτοκόλλου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.⁴

Σημειώσεις:

¹. Ο κυρωτικός νόμος ψηφίστηκε την 1/3/2002 (Κυρ. Νόμος Αρ. 1(III)/2002)

². Ο κυρωτικός νόμος ψηφίστηκε στις 11/3/2002 (Κυρ. Νόμος Αρ. 8(III)/2002)

³. Ο κυρωτικός νόμος ψηφίστηκε στις 21/3/2003 (Κυρ. Νόμος Αρ. 11(III)/2003)

⁴. Ο κυρωτικός νόμος ψηφίστηκε στις 19/4/2002 (Κυρ. Νόμος Αρ. 13(III)/2002)

- Περαιτέρω τροποποίηση του κυρωτικού νόμου της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης, για καλύτερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Σύμβασης.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή: δεύτερο εξάμηνο του 2002.⁵
- Εισαγωγή σχεδίου νομικής αρωγής σε διαδικασίες ενώπιον πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων αναφορικά με υποθέσεις παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.⁶
- Κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τη Συναίνεση στο Γάμο, Ελάχιστο Όριο Ηλικίας για Γάμο και Εγγραφή Γάμων.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.⁷
- Κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του Ευρωπαϊκού Χάρτη για Περιφερειακές ή Μειονοτικές γλώσσες που η Κύπρος επικύρωσε με το Νόμο αρ.39(III)/93 αλλά δεν τον έθεσε ακόμα σε λειτουργία.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εξωτερικών.
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής: τέλος του 2002.⁸
- Η σύσταση Επιτροπής Ισότητας, που θα χειρίζεται θέματα αναφορικά με την πρόσβαση στην εργασία, επαγγελματική εκπαίδευση, προαγωγή, ισομισθία και συνθήκες εργασίας.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή: τέλος του 2002.⁹

Σημειώσεις:

⁵. Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή υπό την προεδρία της Επιτρόπου Νομοθεσίας επεξεργάζεται το νομοσχέδιο.

⁶. Ο νόμος ψηφίστηκε στις 9/8/2002 (Νόμος Αρ. 165(I)/2002)

⁷. Ο κυρωτικός νόμος ψηφίστηκε στις 21/6/2002 (Κυρ. Νόμος Αρ. 16(III)/2002.

⁸. Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης για Περιφερειακές ή Μειονοτικές γλώσσες τέθηκε σε ισχύ για την Κύπρο την 1/12/2002.

⁹. Ο νόμος ψηφίστηκε στις 6/12/2002 (Νόμος Αρ. 205(I)/2002)

¹⁰. Ο νόμος ψηφίστηκε στις 12/9/2002 (Νόμος Αρ. 177(I)/2002)

¹¹. Ο νόμος ψηφίστηκε στις 31/5/2002 (Νόμος Αρ. 64(I)/2002)

- Τροποποιήσεις στην υπάρχουσα νομοθεσία για ισομισθία που διασφαλίζει το δικαίωμα ισομισθίας για εργασία που είναι «παρόμοιας ή ουσιαστικά παρόμοιας φύσης» όπως επίσης και για να καλύπτει εργασία ίσης αξίας «διαφορετικής φύσης». Επίσης, υιοθέτηση Κανονισμών που θα διευκολύνουν την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας, καθορίζοντας τις εξουσίες των επιθεωρητών, τη σύνθεση και τους όρους αναφοράς της Τεχνικής Επιτροπής που θα βοηθήσει τα Δικαστήρια Εργατικών Διαφορών στο καθορισμό της εργασίας ίσης αξίας και τα κριτήρια που θα εφαρμόζονται για σκοπούς σύγκρισης.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή: τέλος του 2002.¹⁰
- Τροποποίηση του νόμου περί Προστασίας της Μητρότητας για πλήρη συμμόρφωση με την Οδηγία της ΕΕ 92/85/ΕΟΚ.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία για εισαγωγή: τέλος του 2002.¹¹
- Θέσπιση Κανονισμών δυνάμει του περί Ασφάλειας και Υγείας σε Εργασία Νόμου, προς το σκοπό εναρμόνισης με την Οδηγία 91/383/ΕΕΚ σχετικά με την ασφάλεια εργαζομένων, για καθορισμένη ή προσωρινή εργοδότηση.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: τέλος του 2002.¹²
- Τροποποίηση του περί Τερματισμού Απασχόλησης Νόμου και θέσπιση νέας νομοθεσίας προς το σκοπό εναρμόνισης με την Οδηγία της ΕΕ 97/81/ΕΚ αναφορικά με τη μερική απασχόληση.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: τέλος του 2002.¹³
- Τροποποιητικό νομοσχέδιο του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου για την απάλειψη προνοιών στις οποίες γίνεται διάκριση αναφορικά με το δικαίωμα εθελοντικής ασφάλισης.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: τέλος του 2002.¹⁴

Σημειώσεις:

^{12.}

Οι Κανονισμοί θεσπίστηκαν με την ΚΔΠ 184/2002

^{13.}

Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε σε νόμο στις 23/5/2002 (Ν.79(Ι)/2002)

^{14.}

Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε σε νόμο τον Ιούλιο 2002 (Ν.130(Ι)/2002)

- Νέα νομοθεσία προς το σκοπό εναρμόνισης με την Οδηγία 76/207/ΕΟΚ «για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην εργασία, την επαγγελματική εκπαίδευση και προαγωγή και τις συνθήκες εργασίας».
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: τέλος του 2002.¹⁵
- Αντικατάσταση και εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας περί γάμου. Ετοιμάζεται εμπειριστατωμένη νομοθεσία από το Υπουργείο Εσωτερικών, που στοχεύει στην αντικατάσταση του περί Πολιτικού Γάμου Νόμου (αρ.21/90, όπως τροποποιήθηκε) και του περί Γάμου Νόμου (Κεφ.279 όπως τροποποιήθηκε).
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.¹⁶
- Τροποποίηση των περί Εκλογών Νόμων, κατά τρόπον ώστε να δοθεί το δικαίωμα στους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, που είναι μέλη της τουρκοκυπριακής κοινότητας και διαμένουν στην περιοχή που ελέγχεται από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, να ψηφίζουν στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: πρώτο εξάμηνο του 2002.¹⁷
- Τροποποίηση στον περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμο για πλήρη συμμόρφωση με τις σχετικές Οδηγίες, Ψηφίσματα, Συμπεράσματα, Αρχές και Εισηγήσεις της ΕΕ.
Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών
Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: δεύτερο εξάμηνο του 2002.¹⁸

Σημειώσεις:

¹⁵. Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε σε νόμο στις 6/12/2002 (Ν.205(Ι)/2002)

¹⁶. Το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων αλλά δεν έχει ακόμα εγκριθεί.

¹⁷. Συμπληρώθηκε η επεξεργασία του νομοσχεδίου και προωθείται προς το Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση.

¹⁸. Ο περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμος τροποποιήθηκε επανειλημμένα.

- Τροποποίηση του περί Προσφύγων Νόμου (Ν.6(Ι)/2000) με σκοπό τον καθορισμό των προδήλως αβάσιμων αιτήσεων ασύλου και άλλες τροποποιήσεις.
 Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εσωτερικών
 Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: δεύτερο εξάμηνο του 2002.¹⁹
- Θέσπιση νομοθεσίας αναφορικά με το Έγκλημα στον Κυβερνοχώρο.
 Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.
 Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: Πρώτο εξάμηνο 2004.
- Θέσπιση νομοθεσίας προς εναρμόνιση με την Οδηγία του Συμβουλίου 2000/43/EK για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.
 Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.
 Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: Πρώτο εξάμηνο 2004.
- Θέσπιση νομοθεσίας προς εναρμόνιση με την Οδηγία του Συμβουλίου 2000/78/EK για τη θέσπιση γενικού πλαισίου καταπολέμησης των διακρίσεων στην απασχόληση και την εργασία.
 Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
 Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: Πρώτο εξάμηνο 2004.
- Ενημερωτική Ημερίδα για την εφαρμογή των Οδηγιών του Συμβουλίου με Αρ. 2000/43/EK και 2000/78/EK.
 Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως.
 Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: 25/6/2003.
- Δύο εκδόσεις κατά των Διακρίσεων (Ελληνικά και Αγγλικά) προς διανομή στο κοινό και σε κάθε αρμόδιο Υπουργείο/Φορέα.
 Αρμόδια Αρχή: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως.
 Προβλεπόμενη ημερομηνία εισαγωγής του μέτρου: πρώτο εξάμηνο 2003.

Σημειώσεις:

¹⁹. Το νομοσχέδιο κατατέθηκε στη Βουλή.

Παρακολούθηση, υιοθέτηση και εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης

Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ορίστηκε Υπουργική Επιτροπή, αποτελούμενη από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, (Πρόεδρος), Εξωτερικών, Εσωτερικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Παιδείας και Πολιτισμού με όρο εντολής την παρακολούθηση, υιοθέτηση και εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης, με απώτερο σκοπό την εκτίμηση της αποτελεσματικότητάς του και την προώθηση περαιτέρω μέτρων για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης.

Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, η Επίτροπος Διοίκησης, ο Προεδρικός Επίτροπος για τις Θρησκευτικές Ομάδες και ο Πρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως ανεξάρτητοι αξιωματούχοι, μετέχουν στην Επιτροπή, ως σύμβουλοι.

Υπηρεσιακή Επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των αρμοδίων Υπουργείων/Τμημάτων, της Νομικής Υπηρεσίας, της Επιτρόπου Διοίκησης, του Προεδρικού Επιτρόπου για τις Θρησκευτικές Ομάδες, του Οργανισμού Νεολαίας καθώς επίσης αρμοδίων μη κυβερνητικών οργανώσεων/φορέων, βοηθούν στις εργασίες της Υπουργικής Επιτροπής.

Από την ημερομηνία υιοθέτησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης υποβλήθηκαν προς την αρμόδια Υπουργική Επιτροπή δύο Ενημερωτικές Εκθέσεις της Υπηρεσιακής Επιτροπής που αναφέρονται στην πρόοδο που επιτελέστηκε σε σχέση με την υλοποίηση των μέτρων που τροchioδρομήθηκαν. Επίσης υποβλήθηκαν εισηγήσεις ως προς τις περαιτέρω ενέργειες/μέτρα και δράση που ενδείκνυται να παρθούν προς την κατεύθυνση της εξάλειψης/καταπολέμησης των διακρίσεων.

Επιμέλεια από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
Εκτύπωση από το Κυβερνητικό Τυπογραφείο.